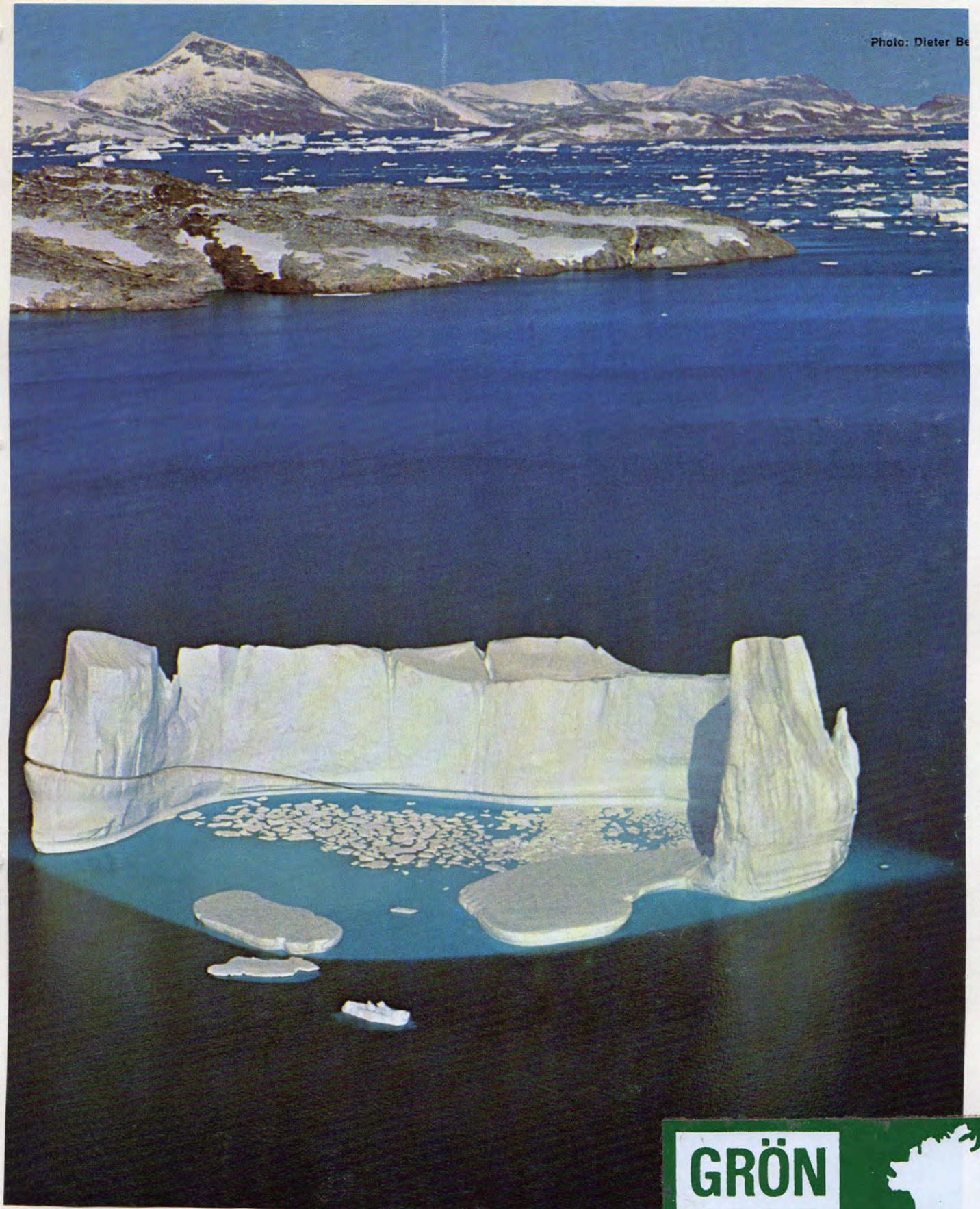

**GRÖN
LAND**

1966

RALPH

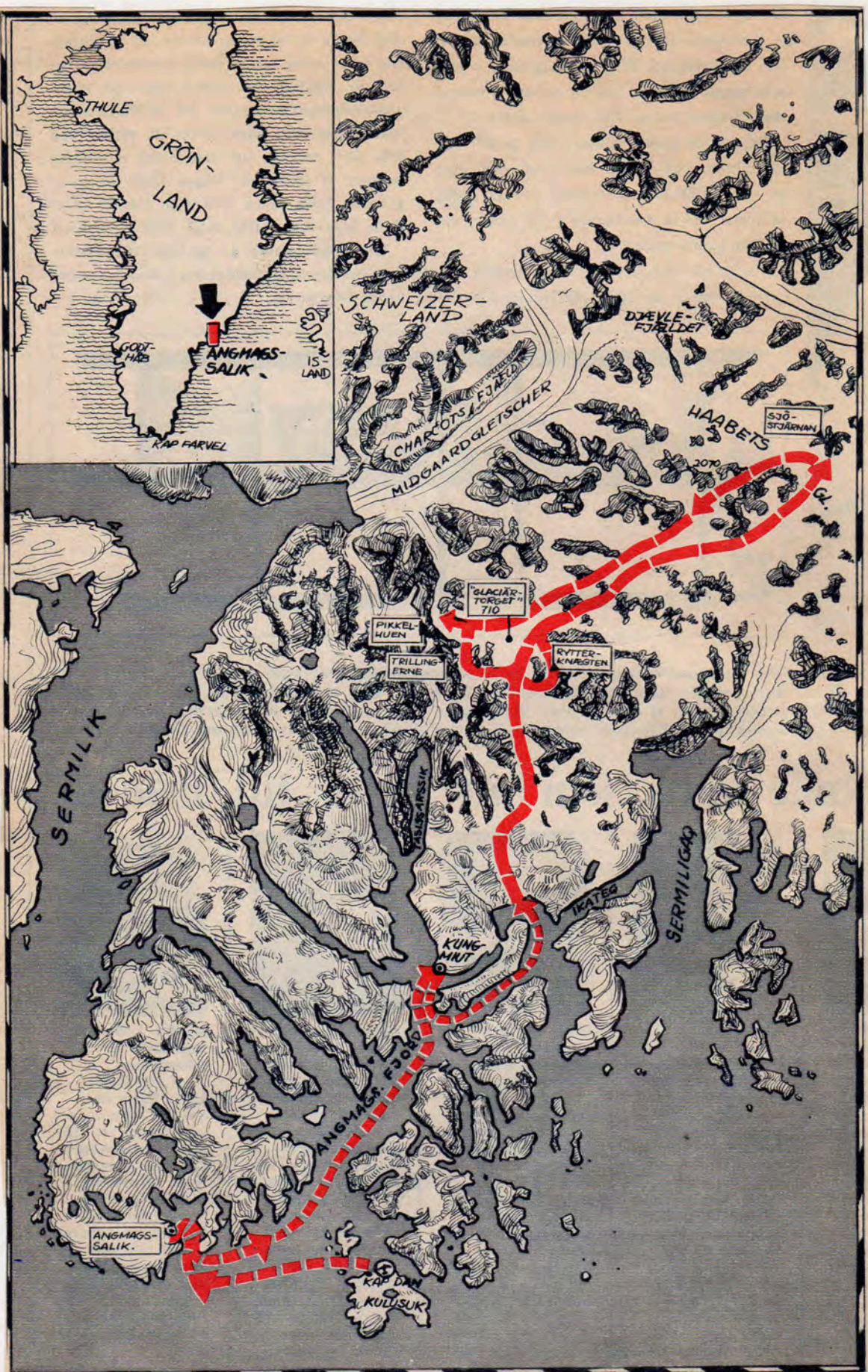

**GRÖN
LAND**

1966

RALPH

Den streckade röda linjen visar expeditionens färdväg. På kartan såg det ganska behagligt ut — men i verkligheten visade det sig ligga lite annorlunda till...

Et kvarter senere hadde jeg ført dagboken så langt at den var fullt på høyde med tilværelsen. Uten å verdige Jacob et blick krabbet jeg over hauger av utstyr og sovende klatrere. Framme i baugen fant jeg meg en ukomfortabel plass blant sekkene og sovnet mellom to frostrier

De vaskeekte vikingene hadde en fändenivoldsk form for humor. Som for eksempel krigeren som fikk en fiendepil i øyet og kvad: "For fanden, det var nesten nesa". Han har nok hatt et lite glimt i øyet han også som ga Grønland navn. Mye kan man nemlig si om Grønland, også godt, men grønt er landet ikke.

Nå ventet jeg i grunnen ikke å få se frodige gressganger der jeg satt med nesene som et plaster imot vinduet i Fokker Friendship'en. I så måte var jeg bedre informert enn de gode nordmenn som i tiden etter Eirik Raude lot seg forlede til å begi seg vest over havet.

5

En grønn strime ytterst imot havet hadde jeg nok dog regnet med, tynn kanskje - men grønn. Og jeg speidet. Langt under oss skimtet jeg et skylag. Som et lappeteppe satt sammen av ørsmå hvite flekker i langstrakte regelmessige mønstre, skarpt avgrenset til sidene. Ordet isfjell kom drivende langs midtgangen. Jeg fikk fram kikkerten. Ganske riktig. Der lå isflakene og skvulpet som korkbiter i et badekar. Det var altså isbaksen, berømt for å ha brutt ned mang en god polarskute. Den så ufarlig ut herfra, men vi skulle snart få stifte bekjentskap med den

La meg få presentere den norsk-svenske Grønlandsekspedisjon 1966.

Kjell, 51 år, leder og lege. Middels høy for 50 år siden, nå størrelse 48. Hvilepuls 40, konkurransemann helt ned i dypet av sin sjel, uslagbar i marsj med tung sekk og pulk over 24 timer, en fändenivoldsk balansator på glatte stener i strie elver. Et gemytt og humør som kveler all krangel og sprer tilfredshet og trivsel under store anstrengelser. Kort karakteristik: evergreen.

Stig halvt, sekel, sekretær for ekspedisjonen; i privatlivet forlagsmann. Utdannet som kunstner, konvertert til forretningsmann og av indre drift oppfinner, spenner Stig over et stort register. Kvikkhuvad, lynraske replikker, et vell av historier, en skuespiller i fremførelsen. Ekspedisjonens Deus Ex Machina.

Per Åke, fire tylvter gammel og like stor, utstyrseksperter og ordensvern. Politimann i det sivile. Det han ikke vet om soveposer, drømmer han om. Instruktør ved utallige iglo- og utelivskurs i "Skidfrämjandets" regi. Like flink til å fortelle historier som Stig.

Sven Erik, underkant femti, fotograf, på høyde med en portstolpe. Utrettelig med sitt kamera, usikker på hvor han har bena. Kajakkfantast og amatør-bresprekkifaller.

Robert 20, strotog, skaber og rammer sig og sader. Tilføjet til et yngt opmærksomt
karakterer i hovedsagen, stærk og uafhængig. Arbejde i den og skolen.

Hans, 24, stærkt, klarer i mættede, stærk og uafhængig, stærkt og uafhængig. "Der er
ikke". Tjener sig og selv på en klar interesse for de nye og nye mennesker.
Stærkt for et uafhængigt og selvstændigt. Derved selvstændigt.

Jack, 20, stærk og selvstændig, stærk og uafhængig. Føler sig stærk og uafhængig.
stærk selv og selvstændig selv. Erfarings, stærk og uafhængig selvstændig.

Jeg, selvstændig, stærk og selvstændig selvstændig, selvstændig selvstændig.

I mellomtiden dukket Grønland av havet. Det var ikke noe vennlig syn, snarere så det ut som negativfilmen av en løve som flekker tenner. En endeløs rekke av feilfrie hjørnetenner skjøt opp fra det grønne polarhavet. Istunger stakk frem mellom fjellene, enkelte strakk seg helt ned og lepjet i havet. Forgjeves lette jeg etter en strime av grønt. Selv med velvilje skimtet jeg ikke en gang flekker.

Flyet stupte bratt ned imot Angmagssalik. Det kostet Hasse middagsmaten.

Landingssted var Kulusuk - en amerikansk/dansk stasjon. Den besto av en landingsstripe, et par brakkelignende hus og en brygge. Det første møte med den arktiske sommer var som fryktet. Om været kunne man kort si: det hadde vært riktig fint hvis det bare hadde stått stille

I Kulusuk fikk vår pionerfølelse en knekk. Der traff vi en dansk/italiensk tropp som skulle klatre i det samme området som oss - Schweizerland. Og vi var ikke de to eneste. Foran oss i sporet lå to engelske, én sveitsisk og én japansk gruppe. Bare den siste var alene på 20 mann. I all verden, dette kom til å bli som en utfartssøndag i Nordmarka. Schweizerland var iferd med å bli et turistland på linje med sin navnebror. Dette var forklaringen på Grønlendernes blaserthet, de viste ingen ærefrykt for våre himmelblå dynejakker. Det viste seg senere at sveitserne hadde hatt røde

Ordet ekspedisjon klang litt pretensiøst etter dette. Vi forandret navnet fra svensk-norsk sommerekspedisjon til svensk-norsk sommerferie

I Kulusuk fikk vi nyheter fra fortroppen Kjell og Stig som hadde passert en uke før for å opprette "sjøleiren". De hadde arrangert med båt for oss. Arrangementet var sikkert godt, men båten uteble. Den satt vel i baksen eller var involvert i en vill seljakt.

Men vi var heldige. I motsetning til dansk-italienerne fikk vi fatt i en mann som var villig til befordring. Jacob som mannen het, var lærer og båteier og hallik.

Grønland har ikke så mye skjærgård i vår forstand av ordet. Men de har noe som veier opp for skjærene hva manøvringsmuligheter angår - isfjell.

Fjorden inn til Sjøleirn, Sioralik, besto av 50% vann og 50% is, hvorav for sistnevntes vedkommende 90% er under vannet. Hvor resten av vannet oppholder seg, er en sak som har opptatt fysikerne i århundrer.

Jacob kunne dette spillet. For det meste sto han oppe på bakbordet og "holdt" i rorkulten med bena. Behendig førte han farkosten mellom isflakene.

Av og til sto istårnene som en vegg, men med en slags sjette sans, naturfolkernes vern mot overmektige omgivelser, valgte Jacob en kurs som alltid ga åpning. Det var intet ufarlig spill. Riktignok kunne vi se isfjellene - den delen av dem som var oppe i atmosfæren. Men på grunn av avsmeltningen i overflateskiktet, antok isen livsfarlige, usynlige former like under vannflaten. Fire, fem meter ute til siden kunne vi av og til se det glitre iskaldt og illevarslende i digre isspyd som lå klar til å harpunere den spinkle farkosten. Men Jacob hadde det hele under kontroll. Av og til kunne han hvisle forbi isen med centimeters klaring, med dryppende istak over hodet. Andre ganger dunket vi i betryggende bue utenom en usynlig felle.

Vi ble etter hvert blaserte, ga mindre akt på Jacobs slalåmferdigheter og konsentrerte oss mer om den tiltakende kamp mot kulden da et buldrende brak rystet oss mer enn frosten. Det startet som et kort, øredøvende smell – en mellomting mellom et kanon-skudd og detonasjoner fra en stor salve – og fortsatte med en dyp, buldrende stemme. Så hørtes et veldig plask og vi kunne lokalisere katastrofen. En veldig vannsøyle sto til værs noen hundre meter til siden for oss. Et istårn, nesten 50 meter høyt hadde brukket av og styret i fjorden. En diger bølge bredte seg. Den ble raskt dempet av omkringsliggende fjell og formådde ikke å ryste oss stort der vi var. Hundre meter til siden hadde imidlertid vært nok. Takk Jacob

Men den flotteste del av skuespillet var ennå ikke oppført. Det digre istaket som hadde båret tårnet, mistet balanse og begynte å få slagside. I langsom kino veltet det rundt og viste oss sin blåskimrende buk. Kaskader av vann sto som fråder rundt kolossen, fra sprekker og huler rant fosser ned langs sidene. Og så, like til siden for fjellet, skar det styrtede fjellet vannflaten og skjøt som en Apollorakett mot himmelen. Det skulle ha vært en bedre båt enn vår som hadde overlevet det dolkestøtet. Ti meter, femten, tyve, femogtyve meter steg den. Lik en mektig obelisk sto den dirrende etter anstrengelsen, før den seg i dypet. Igjen og igjen steg den frådende opp, og atter og atter måtte den gå tapt for tyngdekraften som drev den tilbake i det våte element. Langsomt ebbet kreftene ut. Først etter nærmere fem minutter lå de to fjellene ved siden av hverandre. Det digre, med et blått, lysende arr der tårnet hadde brukket av. Meldingen om fødselen bredte seg med avtagende kraft over havet, og nådde kanskje Norge som et sakte skvulp mot en sørlandsstrand en gang i juli

På behørig avstand, vel beskyttet av Jacobs båtmannskunst og evne til å vurdere is og fjord, hadde det hele redusert seg til en festforestilling. Men det ga grunnlag til ettertanke. Jeg tenkte på eskimoen i sin fjærlette og pilesmale kajakk krysser fjordene i jakt på levebrød. Hva kan han stille opp imot slike krefter. Riktignok kan han som Jacob forutsi det meste, kanskje endog mer. Men hans muligheter i den sårbare kajakken er mindre. Og i løpet av et langt liv rotter store talls liv seg sammen mot han. Man kan godt gå Karl Johan på langs midt i kjørebanelen mellom kjøreretningene en gang, 10 ganger kanskje også, men 5 dager i uken et helt liv? Loven om opprettholdelsen av eget liv er ubønnehørlig blant eskimoene. Et lag som er på jakt sammen i kajaker, unnsætter ikke den som måtte bli innhentet av skjebnen. Man lærer ikke å svømme på Grønland Jeg tenkte på våre kajaker som lå nedpakket i kasser inne ved Sjøleiren og grøsset litt i tillegg til frosten.

Da jeg var kommet så langt i mine funderinger, ble jeg vekket av opphisset samtale mellom Jacob og hans medhjelper. Jacob pekte på noe foran båten og dyttet den andre på plass ved rorkulden. Selv bykset han frem i baugen og fikk frem et gevær og begynte febrilsk å lade. Nå så jeg det som var opphavet til all aktiviteten. 100 meter foran båten glitret det i svart pels, et selhode. Det var ingen stor skyteskive. Skytestillingen var heller ikke den beste. Jacob balanserte på to spinkle lister og forsøkte å korrigere for båtens bevegelser. Det ble bom og selen dukket. Jakten fortsatte. Jacob pekte mot et flatt isfjell og medhjelperen la om kursen noe. Fabelaktig, av ti mulige flak hadde Jacob valgt det riktige. Akkurat i riktig tid dukket selen opp bak

flaket. Igjen smalt det og igjen var det bom. Jacob pekte og jakten gikk videre. Alle deltok intenst. 8 par øyne stirret som hypnotisert på det blanke fjordspeilet. Ved den minste krusning av overflaten, eller ved et uventet skvulp mot et isfjell, skvatt vi til.

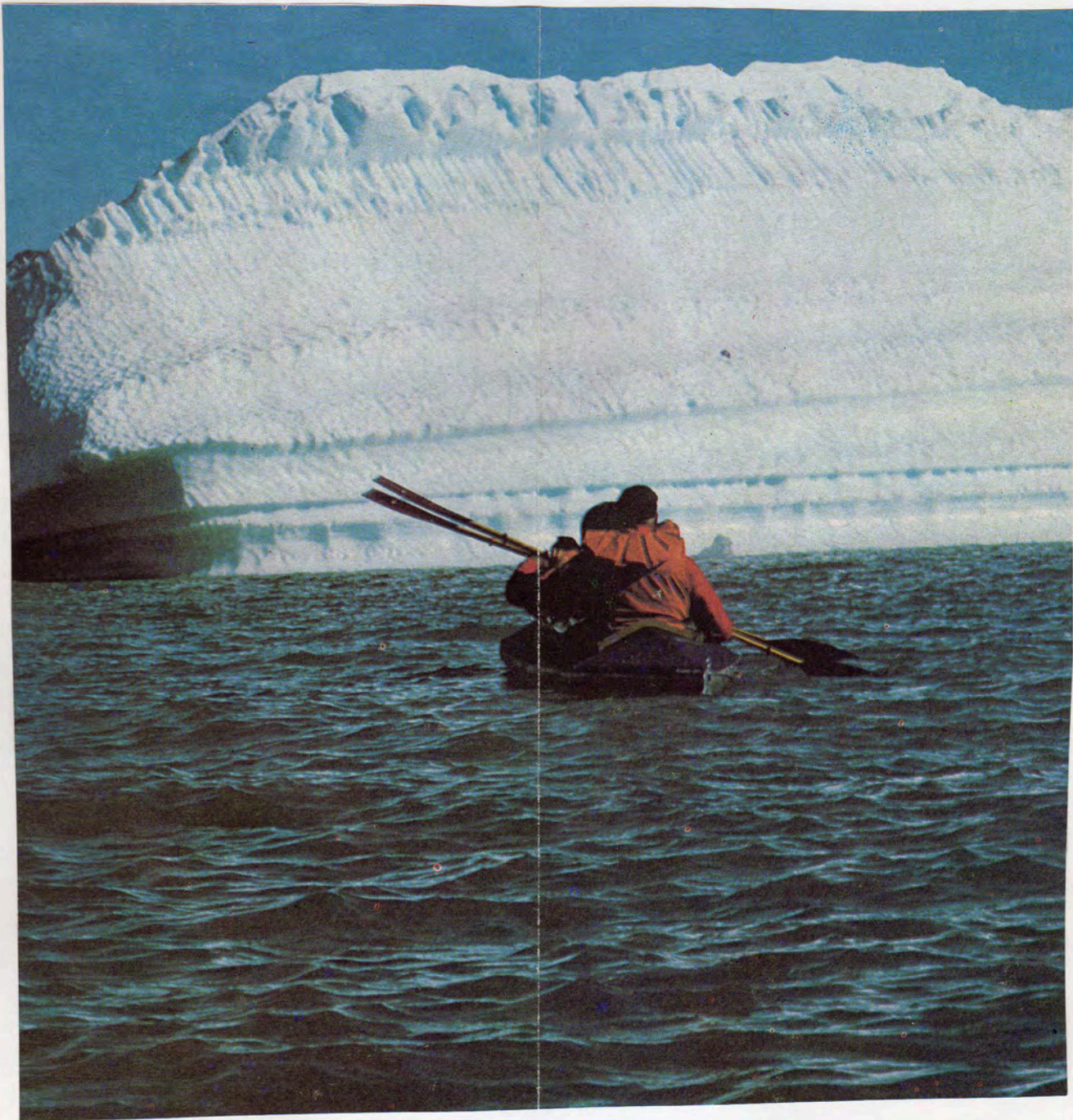
Men enten var Jacobs evner som skytter dårligere enn hans egenskaper som båtfører i farlig farvann, eller så var selen for slu, eller det rustne geværet hadde for stor misvisning. Etter en halvtimes spennende forfølgelse valgte selen endelig et "galt" flak og forsvant. Jaktiveren ga seg, og vi oppdaget at vi var tørste og sultne. Vi hadde hverken koker, eller mat, og omkring oss var det bare saltvann. Nesten. Det var jo en del is, men den var jo for det meste frosset av saltvann.

Jacob syntes å gjette våre ønsker. Han la båten opptil et flatt flak, og medhjelperen bordet det medbringende en øse. Han fant en kulp og fylte øsen. For å overbevise drakk han seg utørst før han kom tilbake. Og virkelig, vannet smakte utmerket. Årsaken er den at når havvannet fryser, inneholder isen mindre salt enn vannet. Når isen igjen under sommervarmen smelter, dannes det kulper av fortreffelig drikkevann.

Turen ble etter dette mere monoton. Time fulgte time. Solen forsvant for å avlegge en lynvisitt i vestligere strøk. Den lille luftingen fra båtens fart var ikke lenger kjølig, den var iskald. Alt vi hadde av klær kom på. Men den vedvarende vinden fant veien inn i de minste åpninger. Først gjennom anorakken, så under dunjakken, genseren var en lett sak. Våre uherdede sommerkropper hadde lite å stå imot med. Først frøshendene og tærne, armene og bena fulgte, og så krøp kulden inn i sentrale deler inntil vi hadde følelsen at ryggmargsvæsken frøs og gjorde ryggstøyla til en stålstav.

Dermed er vi tilbake der vi startet. Jeg hadde trosset Jacobs hånlige blikk og var krøpet frem i baugen for å søke ly mellom ryggsekker og redskap. Men det ble en ussel hvile. Tennene skranglet som isbiter i munnen og jeg skaket så jeg nesten overdøvet ristingen fra motoren.

Lidelsen tok først ende da jeg kløv med ryggsekken mellom rullestenene inne i bunnen av Tuno, en liten arm av Sioralik som vi hadde utsett til basisleir. Terrenget hadde

falt bratt og ulendt ned i fjorden. Det var mildest talt ubehagelig å gå med tung bær. Hvis det skulle være slikt helt opp til breen, ville det ta oss all den tid vi hadde til rådighet bare å nå så langt.

På en liten gressvold, det første grønne Grønland vi så, hadde Kjell og Stig slått leir. De hadde gjort en kjempejobb. Våre 1700 kg var båret på plass. Den enkeltes personlige utrustning lå sirlig innpakket i vanntette røde plastulltepper og ventet på sin eiermann. På dette tidspunkt var det to ting som opptok oss, tanken på mat og søvn. Det ene utelukker ikke det andre, men det forsinker det.

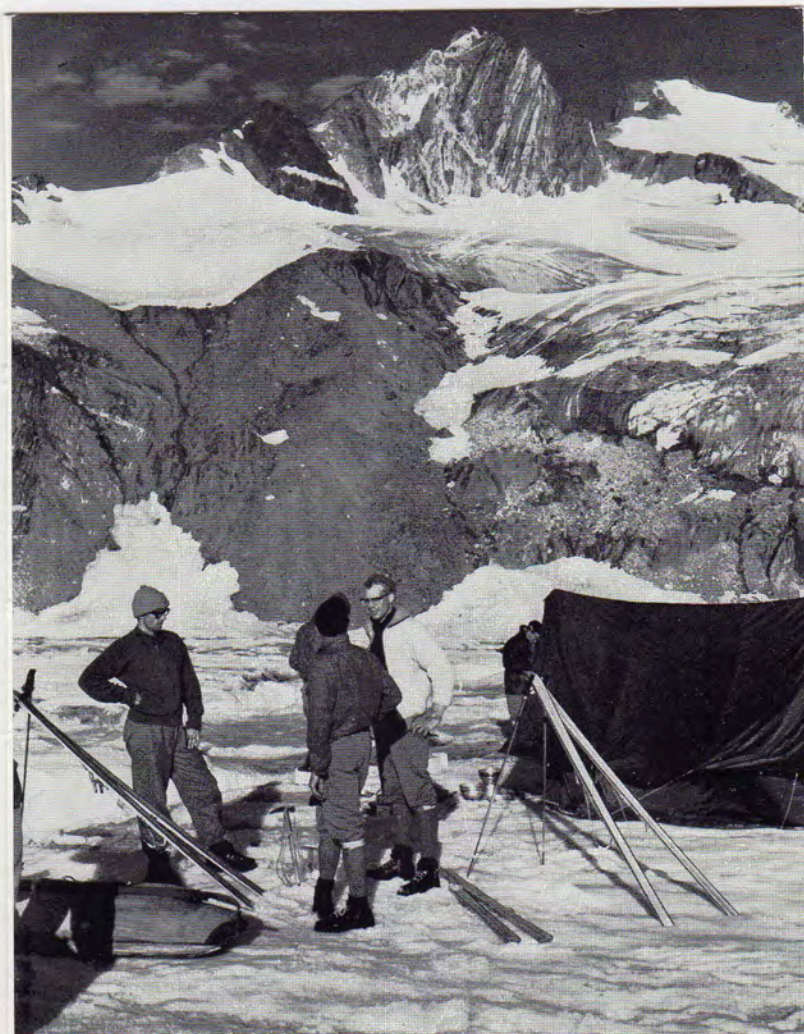
Soveposene tålte imidlertid ingen forsinkelse, og snart etter nøt vi den første natts søvn i Sjøleiren.

Farlig ferd på breen

Det vil helst gå bra, tross alt! Ekspedisjonen opplevde livsfarlige fall i lumske bresprekker, men med hell og dyktighet berget de liv og helse

MM 11/67

GLACIER CAMP ONE
SWEDISH - NORWEGIAN EAST GREENLAND EXPEDITION 1966

I Himalaya omkommer man i snøras — på Grønland i bresprekker!

Slik snakker alpinister seg imellom. Jeg har aldri vært i Himalaya, men jeg har opplevd isbreene på Grønland og tror nok at utsagnet er sant. Og mine ekspedisjonskamerater Friis-Baastad og Ralph Høibakk, som begge har erfaring i tindebestigning i Himalaya, bekrefter at det er slik.

Bare for et par år siden styrtet fire flinke og erfarne belgiske alpinister samtidig ned i en bresprekk på Grønland og ble drept.

Vi visste at isbreene ville by på mange vanskeligheter. Friis-Baastad forsøkte å forberede oss mentalt på dette. «Vi vil nok oppleve minst ett fall pr. dag i sprekkene,» gjentok han til stadighet da vi holdt på med forberedelsene. Så snart vi var kommet frem til ekspedisjonsområdet, begynte han å trene oss opp i å hjelpe hverandre, ta oss opp av sprekker med tau — en meget

vanskelig operasjon som bare en frisk og uskadd person kan greie.

Isbreene på Grønland er imidlertid ikke bare åpne, gapende kløfter. Det er ikke de åpne sprekkene som byr på vanskeligheter. Det man ser kan man bedømme og beherske. De farligste er de lumske sprekkene som gjemmer seg under snøen.

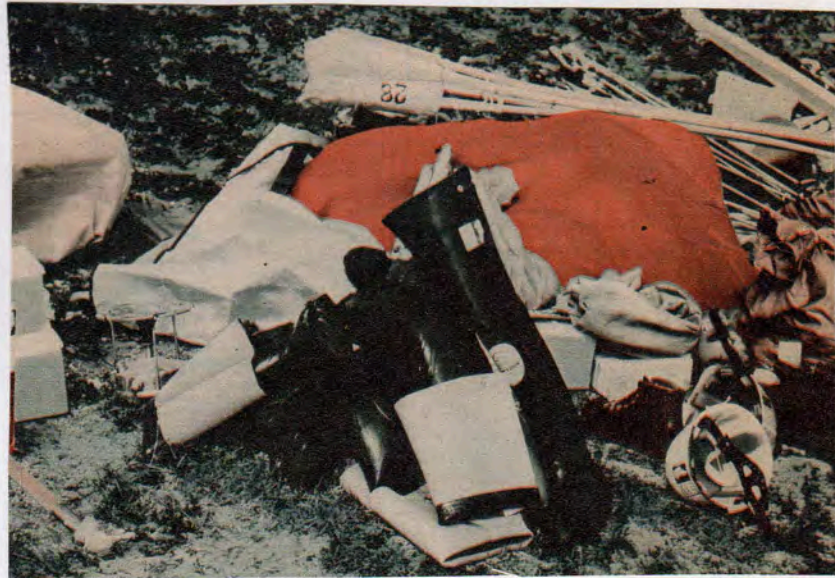
Det finnes bare én måte å overleve på isbreen. (Vi gikk på is som var 1000 meter tykk). For å overleve trengs en kombinasjon av kunnskap om og erfaring med isbreer samt nøye planlegging. Friis-Baastad og Ralph Høibakk var ledere for hele ekspedisjonen, også for klatregruppen. Selv de yngre medlemmene av klatregruppen, Jack Berg, Hans Hellström og Robert af Klinteberg, beveget seg med en dyktighet og sikkerhet på isbreene som var imponerende.

Vi var heldige, utrolig heldige i vår seks-ukers omgang med Grønlands mektige isbreer. Det eneste som hendte var et par gjennomtråkninger og et fall. Men Hellströms fall ned i en bunnløs sprekk står ennå helt klart for meg. Jeg kan ennå ikke begripe at det fallet ikke endte med katastrofe. Men som alle de andre er jeg meget takknemlig over at hellet var med oss den gangen.

Den stenete veien til isbreen

Når man ser på et kart over Grønland uten å vite noe om forholdene der, kan det synes som om den enkleste måten å ta seg frem på er å bruke båt til en isbre som munner helt ut i en fjord. På den måten kan man gå rett over fra båt til å bruke hundespann og ski. Men så enkelt er det ikke.

En isbre som munner ut i en fjord er som regel en isbre med store, løse isblokker som styrter ut i fjorden og hvirvler opp flodbølger. Det er ingen som begir seg ut i slikt farvann frivillig. Imidlertid tenkte vi på å forsøke å forkorte den veien vi måtte gå for å komme frem til operasjonsområdet vårt. Vi hadde planer om å ta båt opp Sermilikfjorden og gå over noen breer som strekker seg ned til sjøen like sør for enden av Midgårdsbreen. Det ville vi spare fire dager på. Planen kom opprinnelig fra André Roch, en berømt sveitsisk alpinist og veteran fra Himalaya og Grønland. Han hadde skrevet et brev til meg og foreslått at vi gikk frem på den måten. Men det viste seg at denne planen ikke kunne gjennomføres. Jeg forela idéen for vår venn og kontaktmann i Angmagssalik, og han skrev

tilbake at for det første var det umulig å ta seg frem med båt så langt oppe i Sermilikfjorden på grunn av de mange og store isbergene, og for det andre hadde myndighetene forbudt sjøfart nord for en viss linje i fjorden. Følgelig valgte vi den samme rute som André Roch hadde benyttet da han ledet den sveitsiske ekspedisjonen til Øst-Grønland i 1938. Den gikk fra bunnen av Sioralikfjorden opp på Ipersidubreen som ligger et stykke inn i landet.

Mellom fjorden og Ipersidubreen, som vi skulle følge videre innover, var det et milelangt deltalandsområde som så ut som det var jevnet av en «armé bulldozere». Men da vi kom nærmere inn på det viste det seg at landet besto dels av løssand, dels av rullestein og dels av store steinblokker. Innimellom gikk det mange elver av forskjellig størrelse. De kom fra Ipersidu og en annen stor isbre. De fleste av elvene var det lett å komme over, men enkelte ga oss problemer. Vannet var fullt av slam fra isbreene, og den strøme strømmen truet med å løfte oss fra bunnen til tross for våre 40-kilos oppakninger. Det er slett ikke tilrådelig å falle i en stri elv med en så tung bær. Enkelte ganger var den eneste muligheten å vente til de tidlige morgentimene da issmeltingen var minst.

Løssand og rullestein

Etter mye svette, sand i skoene og vann i støvlene kom vi oss opp på breen med alt utstyret. Hver mann hadde da gått i trafikk mellom leiren

Etter en mil over deltalands sand, rullestein og stride bekker er de første pakningene endelig båret frem til randen av Ipersidu-breen.

19

ved fjorden og depotet ved «avsats nr. 2» på isbreen, — fem harde turer opp, og fem lette turer ned. Bena sank ned i den løse sanden. Det var slitsomt når man ikke kunne sparke fra skikkelig og dessuten hadde en tung og ofte ubekvem oppakning med ski og pulker. Rullesteinen svarte til navnet sitt, vi snublet oss frem på den i stigende irritasjon over skulderremmene som gnaget i armhulene og hindret blodtilførselen til hendene. Det hendte rett som det var at hendene «sovnet» og fikk en farge som råtne appelsiner. Vi måtte da regulere litt på børen og flytte tyngden over mot høyre skulder, og siden over mot venstre. Dette hjalp en stund, men så var det like ille. Vi bet tennene sammen og slet videre. «Jo før jeg kommer frem, jo før blir jeg kvitt torturen.»

Hjertet dunket i brystet da vi gikk opp den lange seige motbakken opp til depotet på Ipersidubreen. Men isen ga oss bedre fotfeste enn rullesteinene og løssanden nede på flaten. Isen var grov, og overflaten hadde spor av sand og steinpartikler som vinden hadde ført med seg over breen. Det strøk en kjølig vind over breen og ga lindring for myggstikkene. Sakte, men sikkert gikk vi i siksak opp mot depotet, mens breelven buldret tung og gjørmet ut av jøkelporten.

Det var befriende å få kaste børen og få småspringe ned isbreen uten last. Det gikk derfor altfor fort ned til fjordleiren. Snart stønnet vi under en ny, tung ryggsekk. Men vi trøstet oss med det velbehag vi skulle føle når vi kunne kaste børen der oppe på breen og dilte nedover til fjordleiren. Denne gang ble det kanskje tid til litt mat og en hvil. Håpet vi.

Livet på isbreen

Vi slo leir mellom to store sprekker i isbreen. Dette var en fin øvelse. Høibakk brukte også en psykologisk metode. Han lanserte et slags motto når det gjaldt bresprekker:

«Pass deg for sprekken!»

«Hvilken spre-e-e...»

Når denne lille replikkveksling ble uttalt som en monolog og fikk det rette tonefall ble den en viktig påminnelse for oss på isen. Den lille morbide spøken karakteriserer den farlige situasjonen bedre enn en alvorlig formulering kunne gjort det.

Vi slo som regel leir ved bresprekker. De egnet seg bra som søppelsjakter, fant vi ut. Morstomst var det å kaste tomme spritkanner. Vi kunne høre dunken ramle og skramle ned igjen, nom «søppelsjakten» en lang stund. Og så kom en eller annen med kommentaren: «Tenk om du hadde glemt å slippe taket i dunken da du kastet den...»

Breen var ikke så vanskelig til å begynne med. Lenger oppe i fjellet ovenfor bresprekkene, lå snøen hard og fast og ga oss fri passasje helt til vi var nord for «Bavianpasset», som vi hadde oppkalt etter en topp som så ut som en bavian. «Bavianen» og «Termittuen» ble forresten bestegte første gang av Hans Hellström og Jack Berg, mens Ralph Høibakk og Robert af Klinteberg gjorde en tilsvarende prestasjon på «Firkanten».

Hit kunne vi gå uten tau. Det var en fordel etter som vi fortsatt måtte gå i godstrafikk mellom leirene.

Så plutselig satte det inn med høytrykk, sol og varme. Det hadde vi hittil ikke sett mye av, men vi hadde lest at dette var den vanlige værtypen på denne tiden av året.

Med hodet i sprekken

Snøen ble løs og råtten. Vi kunne ikke lenger stole på at snøen bar oss over sprekken, så vi måtte binde på oss tau.

Å gå i tau er en langsom og slitende måte å ta seg frem på, særlig når man går på ski og samtidig har en tung pulk på slep. Man bruker bare én skistav. I den andre hånden har man isøksen, klar til å hugge seg fast i snøen hvis man skulle trække igjennom. Den konstante konsentrasjonen er også trettende.

Plutselig oppdager førstemann at gruppen er kommet inn i et vanskelig område. Han og en mann til tar av seg det store repet og binder på seg et mindre, hekter av pulkene og rekonosierer i området for å finne en sikker vei ut av sprekkabyrinten. I mellomtiden benytter de andre medlemmene av gruppen anledningen til å hvile og koke seg en varm drikk. Så begynner gruppen å gå igjen, etter den veien stifinnerne har stukket ut.

Når noen av karene har gått over en mindre sprekk med ski og pulker blir de løse snøkantene slitt av, og plutselig er ikke skiene lange nok. Det hendte for Lindström. En snøklump løsnest, og skispissene rakk bare så vidt bort til kanten på den andre siden. Uforberedt på dette falt Lindström fremover mellom skiene og ble liggende og stirre ned i det blågrønne, bunnløse dypet. Men kamratene var påpasselige og holdt ham. Det var ikke verre enn at Lindström lå tvers over sprekken, og fallet ville under alle omstendigheter ikke ha vært så langt. Sjøman hekket fort av pulken sin, krålet seg frem til Lindström og fikk godt tak i den høyre armen hans. Sjøman er en kraftkar, han har et fast grep. Men Lindström som lå og så ned i dypet, kunne selv ikke gjøre noe for å komme på bena igjen. Og det var ikke så rart om han forsøkte å få en forsikring fra Sjøman:

— Du har vel ordentlig tak, Per Åke?

— Jada, jeg holder så godt jeg kan.

— Ja, du vet, jeg har alt filmutstyret i pulken.

— Hva f... tror du jeg holder for ellers?

Det gode vennskapet i ekspedisjonsgruppen var ikke til å ta feil av.

Ryggsekk med gutt. Det er ekspedisjonens tredje norske deltager, Jack Berg.

Det skjer når man minst venter det

Ovenfor «Høibakks leir» ved den lille innsjøen på isbreen kom vi til et stort isfelt med lange og temmelig dype sprekker. Men isbreen hadde smeltet en god del i de lavere partiene, og vi fant ut at vi kunne gå uten tau frem og tilbake langs sprekkenene. Vi måtte gå forsiktig, og da særlig når vi skulle over de smale broene mellom sprekkenene.

Så kom vi til en passasje der vi skulle over en snøbro som gikk diagonalt mellom to sprekker. Hellström hektet av sin pulk for å hjelpe Høibakk og Berg med deres slik at de gikk i riktig spor over snøbroen. Når han nå var kjent med situasjonen trodde Hellström at han skulle klare seg alene over med sin pulk. Jeg sto rett bak ham. I det øyeblikk han begynte å dra så jeg at det ikke ville gå. Jeg ropte til Hellström: — Stopp, Hasse, det går ikke bra!

Hasse snudde seg, så på den tungt lastede pulken, gjorde et rykk for å få den inn i sporet og sa: — Det går nok bra, skal du se. Og så dro han. Men jeg så at det ikke gikk, og ropte: — Stopp, Hasse, det går ikke! Jeg bøyd meg frem og fikk tak i bakenden på pulken til Hasse og rykket med all kraft pulken inn i sporet. Nå skulle det vel gå. Hellström fortsatte.

Da løsnet kanten på snøbreen. Bakenden på pulken gled utfor. Pulken begynte å slingre. Jeg følte skrekkbølgen som jog gjennom kroppen. Nå går det til helvete.

Det hendte så langt foran meg at jeg ikke kunne gripe inn. Rykkingen og tyngden av pulken ble så stor at Hellström ikke hadde noen chance til å stå imot. Ski- og stavefestet glapp.

Pulken dunket mot isveggen på den andre siden av kløften og falt mens den dro Hellström etter seg. Ikke en lyd over Hellströms lepper. Med lyden av pulken forsvant Hellström bak en issvull som sto frem i kløften.

— Hasse er død!

Forferdet tittet jeg ned i dypet. Jeg «tenkte» ikke. Jeg var helt sikker: Hasse er død. Først etterpå kom tankene. Det er ikke mulig å falle ned i sånn kløft, fastspent i en pulk som veier 60 kilo, og komme fra det med livet. Enten slår man seg i hjel mot isen, eller så faller man så dypt i kløften at klatretauet ikke når ned.

Det ble stille.

Per Ake kom bort til meg. Vi ropte begge i kor: — Hasse! Ikke en lyd. En gang til: — Hasse!

Da kom svaret: — Jeg er her!

Fantastisk! Tankene fór gjennom meg. Hva med hodet hans? Ryggen? Bena? Hadde han fått sjokk? Jeg hadde sett fallet, tyngden, farten, dypet...

— Hasse, hvordan er det med deg?

Intet svar. Iskald stillhet.

— Hasse, er du der?

— Ja, jeg er her.

Nå hadde alle frigjort seg fra sine pulker og samlet seg på begge sider av bresprekken. På den andre siden bak en stor issvull kunne de se hodet og skuldrene til Hasse.

På breen arbeidet man febrilsk. Is-økser ble hugget fast i isen. Friis-Baastad, Høibakk og Berg viste hvordan man handler i en situasjon som denne. Klatretauene ble slengt ut over iskanten. Kjell spente på seg klatrejern og hjelm. Han tok med seg alt det nødvendige utstyret, karabinkroker, taukveiler. Klær og beskyttelseshjelm ble firt ned til Hellström. Friis-Baastad gikk ned i sprekkene i rapell.

Da hørte vi Hellström rope med rolig stemme: — Si til Sven Erik at han skal skynde seg og komme med filmkameraet.

Hasse hadde i hvert fall ikke fått sjokk. Lindström, vår filmfotograf, hadde lenge snakket om at vi burde arrangere en redning i en bresprekk når vi kom til et område med store sprekker. Hellström fulgte opp. Her kunne den ivrige fotografen få et helt autentisk opptak av en redning i en fin sprekkzone. Lindström gjorde seg klar. Men det tok tid for ham å komme i riktig posisjon. Fingrene hans skalv, mest av glede over at Hellström var i live.

Bedre enn fryktet

Friis-Baastad som er lege, kunne konstatere da han var kommet ned til Hellström at han hadde full forlighet, og at han ikke hadde fått sjokk. Det gjorde hele «redningsoperasjonen» lettere. Hasse ville at pulken skulle redde først. Ikke noe tull her. Pulken kom opp. Hasse kom opp. Og til slutt Friis-Baastad.

Jeg tok imot Hasse med en stor mugge med varm te og sukker. Da jeg rakte ham temuggen sa Hasse: — Stig, jeg ber deg oppriktig om uhnskyldning for at jeg ikke hørte på deg.

— Drikk teen, Hasse, ikke snakk. Jeg er så jævli glad for at du er her. Men Hasse ba alle om unnskyldning før han drakk teen sin.

Sakte fart fremover (uten pulker) i et sprekk-område med farlig usikker snø.

FACING THE GREAT ICEFALL AT THE HEIGHT OF RYTTERKNAEGTEN

Resten av dagen på veien gjennom isen gikk vi alle bundet til tauet og sikret alle smale passasjer.

Det ble dårlig vær, grått og bitende kaldt. Foran oss lå tåken. Vi hadde faktisk fått nok av bresprekkene. Det var ikke nødvendig at det ble skumt for at situasjonen skulle være spennende og interessant. Vi bestemte oss for å si opp teitene. Som vanlig slo vi oss til mellom to bresprekker. — Hasse, det er best du venner deg til bresprekkene.

Men fra den kant vi var kommet var det ingen tåke. Altså kunne noen gå til leiren og hente mer av utstyret. Mens tre mann sørget for å få opp teitene dro fem mann, blant dem Hasse, ned til forrige leir for å hente proviant. Hasse var i fin form både fysisk og psykisk etter fallet i bresprekken.

Stoppet av en ishyll

Jeg forstår ennå ikke. At det gikk så bra. Hvordan gikk det til? I den flere hundre meter dype kløften var det uregelmessigheter. En ishyll hadde bremsset pulken, og en ishyll litt lenger ned hadde stoppet den. Hellstrøm falt ned mellom skjekene, som var laget av tykke spanskrør (rotting). De ga etter som fjærer, og derfor kunne de tåle belastningen. Iskanten holdt — skjekene også. Av de to spennene som forbandt skjekene med beltet rundt livet, røk den ene, den andre holdt. Det var den som reddet Hellstrøms liv, der han hang under pulken med hodet ned og det endeløse dypet under seg. Det må man si var å huke seg fast til livet.

Hasse kom seg selv ut av denne anstrengende stillingen. Han stoite tross alt mer på sin egen kraft enn skjekene og en forholdsvis liten karabinkrok. Da Friis-Baastad kom ned til Hasse sto han allerede på den ishyllen som hadde stoppet pulken. Alt som ble borte i fallet var en skistav. Friis-Baastad konstaterte at Hellstrøms skader begrenset seg til noen skrubbssår på ryggen, hvorav et større over høyre skulder og noen bloduttredelser i ryggmuskulaturen. Noen plaststrimler var alt doktoren måtte bruke, og pasienten var helt arbeidsfør fra det øyeblikk han kom opp av bresprekken.

For oss ble bresprekkene aldri monotone og trettende. De holdt oss vakne, de ga oss problemer og spenning. Men å fortelle om disse sprekkene kan i seg selv bli nokså kjedelig. Fra toppene kunne vi nyte bresprekkes blå, elegante bølger på de store isviddene. En særlig nytelse var det å se de såkalte «bretorgene» der flere isbreer møtes, og der sprekkene danner nydelige mønstre. På nært hold ga breene oss en annen nytelse, den intellektuelle. Det gjaldt å lure isbreen på veien mellom sprekkene. Det var også en fysisk nytelse i det ganske enkelt å ta seg frem.

En av klatregruppene holdt en gang på to og tyve timer i ett strekk for å gå en strekning som i luftlinje svarte til ti kilometer. Men den veien gruppen måtte ta var forståelig nok betydelig lengre.

En gang slet vi i seks og tredve timer uten søvn. Men det hadde en annen årsak. (Forts. neste uke.)

Djevlepass og fantom- tinder

For VI MENN
av Stig Hogdal

Brepassene gjorde hardnakket motstand, og det ble et slit uten like å hale pulkene med utstyr forbi de verste strekningene

VI MENN 12/67

Hengebratte breer, med svimlende dype sprekker og smale isbroer og renner sperret veien opp til toppene som skulle bestiges, og ekspedisjonens medlemmer slet dag og natt for å komme seg forbi hindringene. Navn som Djevlepasset og Col de Fantomes forteller litt om hva slags terreng de hadde å kjempe med.

Kjell Friis-Baastad (ryggen mot kamera), Robert af Klinteberg og Ralph Høibakk diskuterer dagens program. Bildet fra breleiren ved «det stripefjellet».

Vi slo leir en dag mens solskinn flommet ned på oss. Varmen bølget over breen. Huden på nesen og øyenvippene ble brent under den direkte og indirekte strålingen. Snøen var blitt myk og seig som leire, og pulkene gikk tregt. Svetten hadde skylt nedover ryggen, den hadde rent inn i øynene og svidd som salt. Men vi gikk ut fra at nå skulle vi være heldige også med været.

Leirplassen vår var noe av det fineste man kan tenke seg. Bak oss, mot nord, reiste det seg en veldig brevegg. Den hadde store sprekker øverst oppe og var omgitt av rust-rødt fjell. Mot sør så vi ut over det såkalte «bretorg 710». Fra leiren så det innbydende ut, lett å komme over. Men vi visste at på nært hold gren det mot oss med kvasse, hvite tenner. Vi hadde slitt hardt for å overvinne brepassene og farene.

I sydvest lå «Rytterknekten». Det var et massiv, stilfullt i sin gotiske arkitektur, lokkende med sine utallige kammer og tårn, avskrekkende med sine uhyggelige skrenter.

Et fantastisk rundskue

I vest var det oppstilling av de mest imponerende fjell med Pickelhuen som det høyeste. I den lange rekken av fjell lå også de toppene som vi døpte Tvillingene. Bak Tvillingene reiste Trillingene seg og lenger sør Trappefjell. Man bare satt der, sukket og stirret. Og stirret igjen. Man kunne ikke se seg mett. Det kunne ikke bli vakrere på Grønland. Vel — kanskje høyere opp.

Det tok oss et døgn med spising og søvn før vi fikk tilbake de krefte vi hadde brukt opp da vi hadde slitt oss over breene og gjennom den råtnete snøen. Det gode været holdt seg.

Men så måtte vi undersøke hvordan det var med de tre brepassene, de tre portene som førte inn til Schweitzerland. Det var bare disse tre. Friis-Baastad og Høibakk tok på seg å undersøke det sydlige passet, Hellström og af Klinteberg skulle undersøke Col des Poulies, som ble døpt av den sveitsiske ekspedisjonen i 1938. De pakket sekkene og provianten sin, tok med reserveklær og walkie-talkies. De la klatreskinn under skiene, og fant frem tau og isøkser. Tunge skyer nærmet seg fra sydvest, og vi hadde bare så vidt sett våre speidere over det første sprekkområdet, så begynte det å regne. Skyene og tåken senket seg over breen, og det ble grått, vått og mørkt.

Vi som ble igjen i leiren reparerte en del utstyr som var gått i stykker, og satte plaster på fingre som var sprukne av frost og gnagsår på bena, mens våre kamerater måtte streve i brepassene.

Det gikk dårlig med radioforbindelsen. Som regel ble det bare forbindelse den ene veien. Det lot til at fjellryggene skygget for radiobølgen i den ene retningen. Vi i leiren fikk høre om de to patruljenes posisjoner, men de fikk ingenting tilbake. Vi kunne ikke bekrefte at vi hadde mottatt meldinger, og vi kunne heller ikke sende egne meldinger. Vi hadde altså bare halv glede av radioapparatene. Og de skapte faktisk usikkerhet og bekymring. Når vi om natten ikke kunne høre patruljesen-

26

derne til de avtalte tidene, spekulererte vi naturligvis på hvordan det sto til og hva vi kunne gjøre.

Patruljene vender tilbake

Men så kom et beroligende signal fra Høibakk og Friis-Baastad. — Sett på kjøttsuppen, vi er i leiren om tyve minutter! Og ganske riktig, tyve minutter senere ristet de to av seg regnvannet før de satte seg til å spise. Først da fikk vi vite resultatet av undersøkelsen.

Joda, i sydpasset var det nokså bra til å begynne med. Men mot slutten var det pokker så bratt, og passet endte i noen svimlende dype sprekker. Det var smale isbroer. Klatregruppene kunne klare denne passasjen selv med pulker, men snøgruppen kunne bare ha ryggsekker. På den andre siden var det nokså greitt å komme ned. Men passet lå litt av sides, og det betydde en ganske betraktelig omvei. Det var sydpasset.

Men hvor var neste patrulje? Vi skulle vente en time på den patruljen og så eventuelt rykke ut. Det var best at vi begynte å samle sammen sakene. Men der kom patruljen ut av mørket, uten å ha gitt beskjed på radioen. De var enda våtere, enda mer sultne og tause enn den første patruljen. Men vi fikk da vite det vi trengte.

Passet Col des Poulies var styggbratt øverst. Veldige sprekker. Alt måtte bæres over, bit for bit. Pulker, ski, pakker. Da vi la oss til å sove hadde vi forestillingen om to stengte dører. Men det var klart at det gikk an å dirke dem opp. De skulle slippe oss igjennom. Men ennå gjensto den tredje porten, Col des Fantomes, Djevlekløften. Navnet var ikke særlig lovende.

Mot kveld neste dag da skaren var begynt å legge seg, dro Friis-Baastad og Høibakk opp mot Col des Fantomes. Det var en klar og fin kveld, ypperlig for rekognosering. Allerede ved midnattstid var patruljen tilbake.

Et djevlepass

Veien opp til passet var lengre og brattere enn i de to andre. Men det bød ikke på spesielle andre proble-

mer. Men selve passet var ikke som kartet ga inntrykk av, et par hundre meter åpent ispass. Det var som den sveitsiske ekspedisjonen i 1938 hadde konstatert, et djevlepass. Det var et dypt hakk i fjellet, og til å begynne med en bratt steinrenne som litt lenger oppe gikk over i snørenne. Den skrudde seg ut til venstre. Hvor den endte kunne man ikke se ovenfra. Men Friis-Baastad mente at det skulle gå an å fire pulkene ned gjennom rennen. Vi hadde jo nok av bolter og karabinhaker med oss og atskillige meter tau.

Etter at vi hadde spist ble alle svært snakkesalige. Det kom mange forslag om hvordan vi skulle greie oppgaven, men det ble til dette:

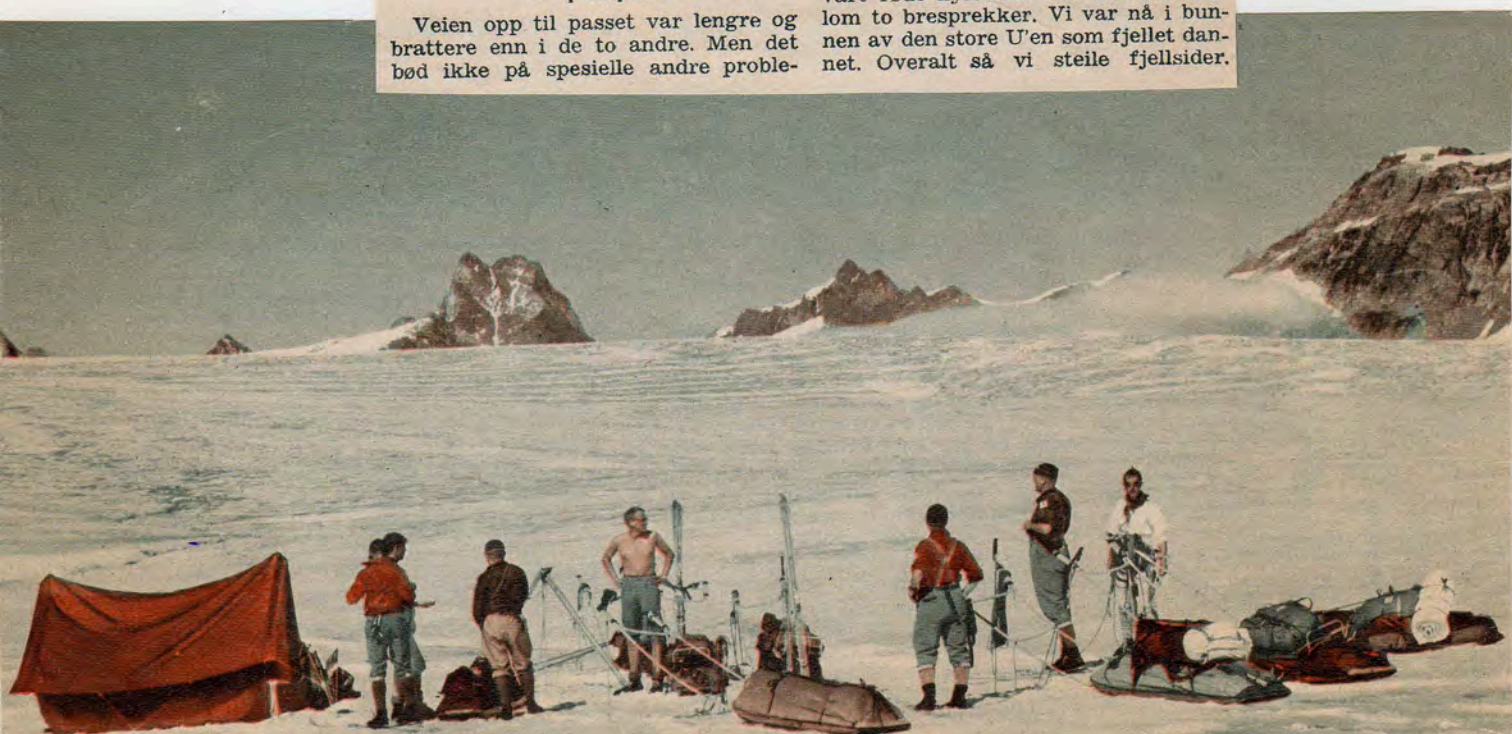
Høibakk og Berg skulle gå vestover mot Pickelhuen og Trillingene og angripe disse utfordrende toppene. Det var førstegangsbestigninger av stor vanskelighetsgrad.

Resten av ekspedisjonen skulle ta seg gjennom Col des Fantomes, og hjelpes ad med å fire ned alt utstyret og provianten gjennom den bratte korridoren. Videre skulle de nærme seg Håpets bre. Klatregruppen skulle få chansen til å gå i forveien for å bestige så mange topper som mulig.

Så begynte vi med å fordele utstyret mellom de to gruppene, selv om klokken var to om natten og alle hadde vært i sving siden tidlig om morgenen. Men vi hadde lenge nok vært hindret av dårlig vær, og alle var enige om at nå måtte vi sette i gang, oppgavene ventet. Om tolv dager skulle vi igjen møtes på det samme stedet.

Nærkamp med Col des Fantomes

Vi stoppet på snøplatået under passet. Den siste bakken opp til selve skaret kunne vi ikke gå med ski, selv om vi hadde klatreskinn under. Det hadde vært anstrengende nok hittil. Når vi så oss tilbake kunne vi se ned på den slitsomme oppoverbakken helt ned til det stedet der vårt røde nylontelt hadde stått mellom to bresprekker. Vi var nå i bunnen av den store U'en som fjellet dannede. Overalt så vi steile fjellsider.

Øverst var fjellmuren veldig oppslitt og besto av flere forskjellige bergarter. Fjellet var meget løst.

Vi fant nå ut, i en høyde av over tusen meter, at Rytterknekten, Faulhorn, Pickelhuen og Trillingene var blitt enda høyere, utsikten mer monumental. Hele den isgryten vi sto i var som et konkavt speil. Det samlet alle solstrålene, og gjenskinnet var intenst. Selv om det ennå var

tidlig på dagen og selv om vi hadde mørke solbriller med sideskjermer, skar lyset oss i øynene så det gjorde vondt. Nå var skaren forsvunnet, og snøen var blitt tung og seig igjen. Vi tok av oss skiene. To mann holdt i hver pulk, og så gjøv vi løs på den siste kneiken opp til selve passet.

Mens vi hang på stavene og fikk igjen noe av det surstoffet vi hadde
(Forts. side 52.)

(Forts. fra side 21.)

brukt opp på den siste kneiken tok vi et nærbilde av Col des Fantomes.

På den andre siden var det en mindre sprekk og en steinur i bunnen av en dyp sjakt gjennom fjellet. Det minnet om et skuddhull i en festningsmur. Når vi tittet gjennom sjakten så vi isbreen på den andre siden, slett som et gulv. Ikke en sprekk. Tenk hvor lett det ville bli å trekke pulkene på dette underlaget når skaren la seg om kvelden. På den andre siden av breen så vi konturene av flere åskammer.

Men det var langt ned til den fine breen. Det var ikke hundreogfemti meter som kartene anga, snarere tre hundre meter. Tre hundre meter gjennom en smal renne med stupbratte vegger. Først var det en steinrenne full av løse steinblokker. Lenger ned var det snø, der var det vel lettere å ta seg frem.

Bratt og uberegnelig

Det var dypt, bratt og uberegnelig. Det skulle alltid gå å komme ned, men hvordan skulle det bli på tilbaketuren? Å komme seg opp

denne djevelske kløften var vel umulig. Vi fikk heller gå tilbake gjennom et av de andre passene, som jo hadde vanskelighetene på den andre siden.

Nå kunne våre klatrere virkelig vise hva de dugde til, med sitt utstyr, sin teknikk og sine kunnskaper. Styrthjelmene ble tatt på. Bolter, iskruer og hammere ble hentet frem fra pulkene. Tauene ble rullet ut og bredd igjennom sjaklene.

Friis-Baastad gikk ned i rennen for å undersøke forholdene. Han ble fort klar over at den løse steinen var et stort risikomoment. Han bestemte at aldri mer enn én mann fikk arbeide i rennen om gangen. Friis-Baastad konstaterte også at sidene i rennen var løse, og det ville gjøre det vanskelig å få festet boltene skikkelig. Videre viste det seg at snøen var overraskende myk og usikker, og det innebar nye vanskeligheter såvel for oss som for pulkene.

Men det skulle gå.

Alle forholdsregler ble tatt, og nedstigningen ble beregnet med den største forsiktighet slik at vi ikke skulle utløse et steinskred. Det kunne få fatale følger. Våre alpinister begynte å rigge til for å fire ned utstyret. I flere timer lød det av hammerslag etter som boltene ble slått inn i fjellsprekke, og karbinene ble festet etter hvert. Rolig, men bestemt kom kommandoordene fra den som i øyeblikket arbeidet nede i rennen til den som fungerte som sikringsmann oppe i skaret: — Gi meg tre meter tau til.

Det røde nylontauet ble firt ned gjennom rennen.

I første omgang skulle vi ned til en liten kurve i rennen. Pulkene skulle forankres her nede til en ny etappe var klar. Bak fremspringet her nede i kurven skulle sikringsmannen få det nødvendige fotfeste, mens det ble arbeidet med å feste tauene ned mot isbreen under.

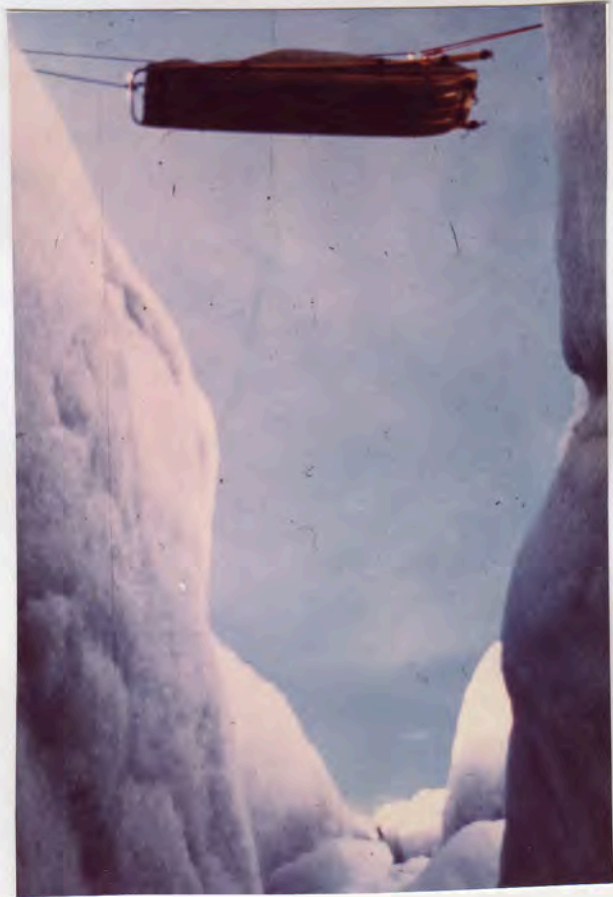
Det var et tidskrevende arbeid.

To mann i rennen?

Vi skjønte at vi ikke ville greie å få ned alt utstyret på ett døgn. Vi kunne heller ikke fire ned pulkene med last i. Det ville bli for tungt.

Vi pakket ut og veide så godt vi kunne forat det ikke skulle bli for tungt. Det som ble til overs fikk vi på sett og vis ta ned i sekker.

Nå var det klart for den første pulken. Den ble festet til tauet med alpinistenes spesialknote, prossikkknuten. Vi hadde dessuten sikringstau på pulken. Nå viste det seg imidlertid at én mann ikke kunne greie å manøvrere pulken ned gjennom rennen. Her sto ekspedisjonslederen Friis-Baastad overfor et nytt, alvorlig problem: Skulle han gå fra kravet om at bare én mann skulle være i rennen om gangen?

Han bestemte seg for å ta chansen. Han innskjerpet på ny at ingen måtte gjøre for plutselige bevegelser slik at snø og stein begynte å rutsje. Og så gikk han selv ned i rennen som andremann.

Etter sindig manøvrering kom den første pulken ned til den første avsatsen. Vi så at Hellström og Friis-Baastad dro inn pulken og forsvant bak fremspringet nede i rennen. Så langt, så bra. Men hva nå?

Det drøyde med svaret. Vi satt oppe i skaret og ventet. Sulten rev i kroppen. En skarp vind stakk gjennom klærne. Vi var trette og søvnige. Hadde det ikke vært for den praktfulle utsikten der oppe, hadde vi sikkert sovnet. Vakrest var utsikten mot Rytterknekten og Pickelhuen, men mest lokkende var synet av breen, som skulle føre oss videre inn i Schweitzerland.

Vi ventet på nærmere beskjed

De tungt lastede pulkene måtte dras til fots gjennom farlige sprekksoner.

Kysten og fjorden.

Jeg frøs så pennen raslet mellom fingrene mine, jeg frøs så tankene rimet og rullet som klinkekuler inne i hodet. Jeg måtte ta munnen til hjelp for å snu bladet i dagboken. Det gjorde så vondt å holde om pennen at jeg ble kvalm og var nødt til å holde opp å skrive noen minutter.

Jeg så på Jack som sov en ufortjent søvn mellom ryggsekker og reisegods. Bare nesen syntes i åpningen av soveposen. Synet gjorde meg vek og bitter. Hvorfor skulle akkurat jeg være nødt til å sitte her og skrive reiseskildringer til Vi Menn nå når det var så kaldt at sjelen holdt på å fryse til is i kroppen. Selvmedlidenheten fikk tak i meg. Men den er ingen varmende trøst.

Som siste tilflukt, så jeg på Jacob, grønlanderen som sto til rors i den lille, åpne båten vi alle befant oss i. Forbaske meg om han ikke sto der og så ut som en kakkeloven. Et bredt glis lyste opp under den svarte luggen da han oppdaget at jeg så på han. Jeg strammet meg opp og lot som om jeg svettet.

nede ifra rennen. Vi så enden av pulken som stakk ut der nede, men vi så ingenting til kameratene våre. Vi forsøkte å rope, men ropet nådde ikke frem.

Vi tok det med ro, men vi begynte å undre oss på hva som var skjedd. Kanskje noe ubehagelig? Men vi kunne ikke forestille oss hva det skulle være. Et steinskred som vi ikke kunne se, eller hva? Men nei.

— Gutter, det går ikke!

Til slutt kom de ut bak fremspringet og begynte å klatre oppover. Det gikk langsomt. Det var tydeligvis vanskelig å få fotfeste i snøen. Det bare gled unna, og det var ikke is under som kunne ta imot.

Så kom de opp. Vi kunne se på hverandre at vi var temmelig slitne. Friis-Baastad sa: — Gutter, det går ikke. Col des Fantomes gjør motstand. Vi får ingen sikring nedover. Snøen er for løs både for isskruene og isøksene. Rennet går mot venstre og ender i noen djevlelske sprekker. Det blir vanskeligere å komme over dem, enn å komme ned selve rennen.

— Du mener at vi må gå tilbake, at vi må heise opp den forbannede pulken igjen, og at vi må gi opp tanken på å komme ned til den fine breen?

— Det er nettopp det jeg mener. Pulken må opp igjen. Vi må gå tilbake. Men først skal vi sove. Vi har jobbet i seks og tredve timer.

— Skal vi ikke spise?

— Først sove.

Og det gjorde vi.

Da vi hadde sovet noen timer, så meget at vi greide å spise, satte vi i gang med å heise opp pulken. Om det hadde vært tungt å fire den ned, var dette dobbelt så tungt. Og mye mer risikabelt. Vi var dessuten blitt litt motløse.

Men alt gikk vel, og ingenting ble skadet.

Vi ble der oppe i skaret et døgn til før vi gikk tilbake til den forrige leirplassen.

Det ble Col des Poulies som til slutt slapp oss igjennom og som gjorde at klatregruppen Hellström af Klunteberg fikk erobre sine topper ved Håpets bre.

Men det er en annen historie.

Pikkelhuen 2045, tunge pulker. Fant et engelsk depot (Navy group) midt på breen - så ut som en død kråke. Vi stjal en sjokolade og en kjeksbit - Etter det Kjell og jeg hadde sett av deres etterladenskaper i luren oppe ved det høye passet led de ikke noen nød. Dessuten skulle de få air-drop inne ved Femstjernen. Rytterknekten blir fløttere og fløttere, Grønlands Petit ~~Den~~.

Vidunderlig solnedgang med rubinglimmer over pass og topper.

Fremme ved foten av Pikkelhuen kl. 11.45. Vi krysset stadig spor i alle retninger, omtrent som å gå i norske fjell ved påsketider. Midt på breplatået fant vi rester etter noe som så ut som en sender (vitenskapelig).

Bygde leir og rekognoserte innover mot Trillingene og Trappefjell. Det siste trer mer og mer frem som et førsterangs fjell, ligner Fitz Roy. Trillingene også flotte, men utvilsomt lavere enn Pikkelhuen. Kartets anvisninger må være gale (2098 og 1989). Flott nordvegg på høyeste Trilling, fantastisk kaminrekke.

Vi bestemte oss for å starte med Pikkeltvillingene, for så - hvis mulig å ta med Trillingene i samme slengen. Deponerer da mat på ryggen opp mot Tvillingene. Ellers fører det fine snøcouloirer opp til Trillingene som gjør at de kan angripes fra øst om natten på skareføre.

Vi ser ingen varde på Trappefjell og tenker på å avslutte med den. Den er sannsynligvis den vanskeligste her i området.

I seng kl. 04.00.

Lørdag 23/7.

Frokost 13.30. Vi underspiser oss og lader opp til en 3 dagers tur. Planen er å starte i kveld kl. 22.00 med mat for 5 dager og ta Tvillingene og Trillingene i en jafs. Vi regner med tre dager men sikrer oss altså. Vi vil gå ryggen opp mot Tvillingene, bestige disse, så tilbake, ned i skaret mot Trillingene over de to første. Hvis ingen tegn til varde på den største, så også denne, ellers ned couloiret på nordøstsiden.

Etter dette en hviledag før Trappfjell og så, hvis mere tid en rask skitur inn til Haabet.

Tirsdag 26/7.

Tilbake etter en magnifik tur.

Det ble start 23/7 kl. 23.30. Medbrakt:

Mat:

- 3 suppeposer
- 8 sjokoladeplater
- teposer
- 1/6 kg sukker
- 6 snabbdrykk
- 6 sjokoladedrikk
- 1 hundekjeks
- 2 poser sukkertøy
- 4 esker fyrstikker
- 5 buljongterninger, merke Rieber
- 400 g havregrynsbl.
- 4 poser saltede peanuts
- 2 poser tyggegummi
- 1 eske rosiner
- 1 Meta 50
- 1 liter rødsprit
- 2 skjeer
- 2 plastkrus

Klatreutstyr:

- 1 80-meters tau
- 1 40-meters tau
- 20 bolter
- 20 karabinere
- 4 tritsiklinger (3 m/fifi)
- 6 tauslynger
- 2 hammere
- 1 Eisbeil

Annet utstyr: 2 kamera for stills
 1 Bell & Howell levende film
 3 filmkassetter
 1 bivuaksekk
 førstehjelpsutstyr
 4 kikkert, 1 kompass, 1 kart

Privat utstyr: Støvler
 2 par strømper
 2 lange underbukser
 1 lang undertrøye
 1 tynn genser
 1 armegenser
 1 skjorte
 1 anorakk
 1 vendbukse
 1 nikkers
 1 par gamasjer
 1 dunjakke
 1 pied d'elephant
 1 balaclara
 1 hjelm
 1 par hansker
 1 par vanter
 1 par votter
 1 par overtrekksvotter .

Planene ble endret noe under pakkingen, idet vi for å få med nok sprit til en 5-dagers tur hadde måttet dra med en 5-liter kanne. Istedet tok vi 1 liter og mat for ca. 3 dager og tenkte å gjøre bare Tvillingene.

Turen opp på første tvilling tok 9 timer med to små stopp underveis. Vi prøvde å filme soloppgangen fra eggen. Omgivelsene ble stadig flottere mens vi steg oppover. En stor skuffelse var det å oppdage en varde på Trappfjell. Vi undrer på hvem det er som har "stjålet" dette vakre fjellet som utvilsomt har bydd stor motstand. Det minner i oppbygning mye om Fitz Roy. Nord-fortoppen synes dog ubesteget. Nord-vest kom det etter hvert til syne et tvillingfjell like stolt og ubetvingelig som Rytterknekten. Øst-fortoppen på Rytterknekten kneiser som Torre Trieste nær Busazza.

Trillingene ble brattere og villere jo mer vi kom på høyde med dem. De er bygget opp av loddrette skiver med hårreisende riss mellom. De kommer til å by stor motstand. Og rapellene ned i skarene kommer til å bli brutte broer. Vi lette forgjeves med kikkert etter varde på den største. Vår teori er at alle tre er ubestegne.

Ryggen tiltok etter hvert i steilhet. Ca. 400 meter under toppen måtte tauet på og vi fikk 2 IV-er taulengder.

Tidligere hadde den ligget jevnt på I - III som vi hadde gått uten tau. Sekkene veide nok her sine 15 kg. Starten var slitsom. Vi startet litt for tidlig til at skaren bar mer enn annethvert steg.

Opp mot første tvilling fikk vi flere IV-er taulengde og også et riss som nærmet seg V. Hele tiden så vi etter spor av forgjengere, men fant aldri noen.

Like under toppen stakk det meg en instinktiv frykt for at vi kom til å finne en varde. Jack var først oppe og så ingen ting. Toppen besto av to knoller med et lite, noe lavere-liggende platå imellom. Jeg søkte over det hele, og ta meg ti tusen småjævler, der sto det, midt på platået, usynlig fra alle kanter bortsett fra akkurat her, et vardehelvete. Så tydelig et menneskeverk. Tilfeldigheter og en lunefull natur kan få til to flate stener oppå hverandre. Men aldri 4. Sa jeg menneskeverk - jeg mener djevleverk. Det pleier å være uskreven sportmanship at en varde skal være synlig på avstand. Men denne her var gjemt så godt at førstebestigerne hadde sikret seg mot enhver forståelse av at toppen var besøkt før. Etter den første skuffelse samlet vi oss til å se oss omkring. Pikkelhuen var i mellomtiden blitt til den usannsynlige nålen som vi kjente fra det første bredepotet. Bare enda noen hakk mer tiltrekkende og frastøtende. (Dette tilsynelatende paradoks er det vel bare fjellklatrere som forstår.) Toppen lignet til forveksling profilen av en østerlandsk fyrste med skjegg og krone som stirret lengselsfullt innover innlandsisen. Og han hadde et praktfullt skue. Over rygger skarpe og forrevne som sagblader hevet den hvite

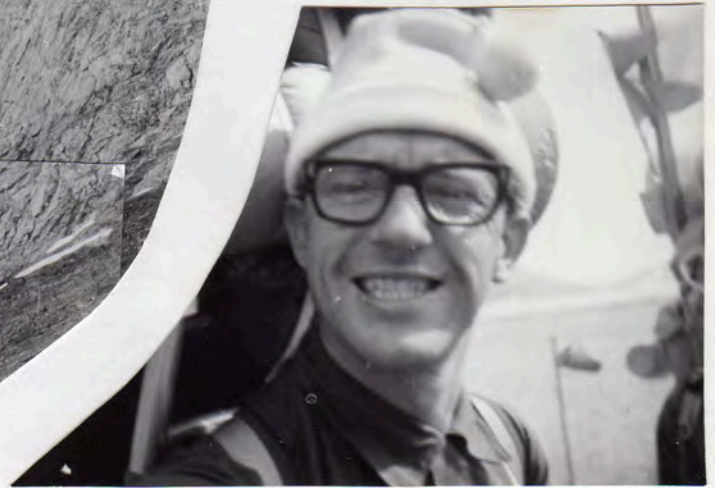

snepappel seg til den i et svakt blåskimmer smeltet sammen med himmel og horisont.

Oss og sine nærmeste klippedrabanter verdiget han ikke et blikk. Sydover så vi nå rett ned på Trillingene. Uforskammet stilte de sine loddrette klippeformasjoner til skue - et sjeldent triumvirat.

Men østover, ned mot dalen fra Tasissarfssik kneiset en kvartett som tok pusten fra oss. De fikk Trillingene til å ta seg ut som tre trallende småtroll. Men slik de lå til var det helt utilkommelig for våre såre hender. Vi nøyde oss med å feste dem på filmen for studium i mørke vinterkvelder.

Nordøstover, på den andre siden av dalen, lå en annen innbydende fjellrekke med topper over 2000-metersgrensen. De var om mulig enda steilere og mer forrevne.

I motsatt retning - hittil uovertruffet i skjønnhet - Rytterknekten. Og sydøst for den - uovertruffet i villskap - et fjell som lignet et tannhjul, eller 4 sprikende fingre som stikker opp av en fjellkam, eller kanskje en hornmine. Noe til høyre for den to topper som trosser de skrevne ord, to trollfingre som danner et V-tegn. Kanskje heter den Mont Churchill eller Mount Victory. Det ligner også kjeften på en gjedde eller en hai som stikker hodet opp av vannet. Det er det bratteste, villeste og mest utilgjengelige fjell jeg hittil har sett. Men dermed ikke ubestigelige. De får bli målet for neste Grønlandstur.

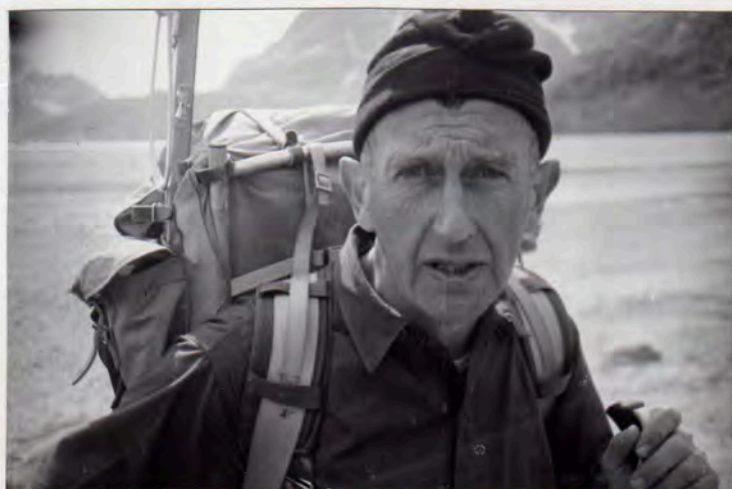
Etter å ha sett oss om, filmet i alle retninger med stills og levende film, overmannet trettheten oss. Det begynte å bli sent - klokken var alt 9 - om morgenen. Vi laget til en utmerket bivuakk på platået mellom toppene. Været som en tid hadde truet med, og til og med avlevert noen snøfiller, var i mellomtiden blitt godt. Vi sovnet badet i varmen i 2000 meters høyde.

På topplatået fant jeg ~~isran~~^{isran} og en gul venninne av den. Hvilket understreker den gamle teori om at det var botaniker man skulle ha vært.

Først kl. 16.00 tiltrådte vi videremarsjen ned i skaret mellom Tvillingene. Det ble overmåte tidskrevende og slitsomt. For det første var det dypere enn vi trodde - ca. 300 meter, og for det andre var det noen meget problematiske rapeller. (Dette skrives i bivuaakk foran 1. Trilling.) En av dem førte ned i en isrenne, bratt og glatt. Jack klarte å pendle over til den andre bredden og reddet seg hårfint i land. Selv pendlet jeg tilbake og ble hengende under den stenen jeg startet fra. Det var med ytterste møye jeg klarte å dra meg opp på den igjen. Etter flere forgjeves forsøk bandt jeg på en prusikslynge og klarte med mye besvær å traversere som en tautravers. Første da jeg vel var over oppdaget jeg at jeg hadde rappellen gal vei, og at det nok var delvis årsak til miseren.

Planen var nå å forsøke å finne en vei over den ispanrede nordøstveggen bort i skaret nord for 2. Tvilling. Vi rapellerte en gang til langs kanten av couloiret og begynte å traversere. Jack sikret meg. De første 10 metrene var lette. Så fulgte en 2 meter bred isrenne. Midtveis utpå fantes en liten fordypning. Jeg skrittet ut litt for nonsjant. Det viste seg vanskelig å komme videre. Jeg ville ikke gå tilbake og prøvde å vri litt på meg. Med det resultat at foten gled av og i neste nu var jeg i dansende fart nedover. Det kunne blitt en stygg pendel om ikke Jack hadde vært påpasselig og lagt tauet bak en blokk som stoppet meg etter et par tre meter. Det var forsmedelig - mitt andre fall i fjellet i løpet av 12 sesonger. Et brudd på prinsippet om aldri å falle. Jeg fikk se at man blir ikke nødvendigvis ufeilbarlig fordi om man har lang erfaring. Og jeg fikk den første antydning av Jack som den kanskje mest betryggende forankringsmann jeg kjenner ved siden av Anders Opdal. I stedet for å mase mer med isrennen strevde jeg meg opp et langt og trangt riss og transformerte is til klippe som jeg kan bedre.

Det hele tok tid, vi var ikke i skaret nord for 2. Tvilling før kl. 23.00. Det hadde tatt oss 7 timer fra toppen av 1. Det vi hadde trodd var bare ca. 100 (ned i skaret) var ca. 250 m. Med nedfiringen i couloiret hadde vi gått alt i alt 300 meter ned og traversert noe tilsvarende.

Det var tid for vår annen bivuakk. Vi fant oss en plass i le, like inntil et snøfelt. Som gammel bivuakk-ekspert påtok jeg meg bygging av sengen mens Jack satte over kokeren. Etter å ha forestått grunnmursbygging var det en smal sak å vatre en passe hylle. Natten ble litt kald og lang, men vi hvilte godt.

I bivuakken lå vi og kikket opp mot en mindre topp mellom oss og Pikkelhuen. Vi døpte den Vaktposten. Den hadde profil av en meget alvorlig og kjempeterk orientaler som vokter haremene til den østerlandske fyrsten som tronet på Pikkelhuen. Var det mulig at Tvillingene tilhørte haremene, og at vi hadde innlagt oss misbehag ved å bestige dem?

25/7.

Den tredje dagen var det meningen å bestige 2. Tvilling ad nordveggen, gå ned samme vei, traversere eggen nordover opp på Pikkelhuen og tilbake til bivuakken. Det var klart at dette ville bli et hardt dagsprogram så vi ville la alt utstyret ligge i bivuakken og holde så stort tempo vi klarte.

Nordeggen på 2. Tvilling var bratt og som ventet, var den lengre enn ventet, 9 taulengder IV. Og, hvilken herlig fryd - ingen varder. I motsetning til våre forgjengere på 1. Tvilling bygde vi en bauta som synes på lang lei. Ingen skal behøve å klore seg opp i den tro at den er ubesteget.

Ned igjen ~~klartet vi~~ samme vei. For å spare tid og materiell klatret vi hele veien.

Etter 5 timer var vi tilbake i bivuakkplassen.

Innskudd: Det var klart at turen ville kreve 3 bivuakker, så maten måtte strekkes så mye som mulig. Første dagen hadde vi kokt både på ryggen opp og på toppen av 1. Tvilling. På det gikk nesten halvparten av maten på 1/4 av turen. Om kvelden før 2. bivuakk hadde vi buljong og middagssuppe. Om morgenen etter 2. bivuakk 1/2 blåbærsuppe forsterket med rosiner og te. Midt på dagen (3. dag) hadde vi sjokolademelk og te. Om kvelden 3. dag buljong og te. Om morgenen 4. dag 1/2 blåbærsuppe med rosiner og te. Midt på 4. dag havregryn og rosiner. Ellers ca. 1 sjokolade hver hver klatredag.

Etter et raskt måltid la vi veien mot Vaktposten og Pikkelhuen. Vaktposten falt lett, varden ble bygget. Nordveggen på 2. Tvilling var av det største og guleste hittil sett. Pikkelhuen vokste seg høyere og spissere. Det ble etter hvert klart at vi måtte opp den bratte sydeggen.

Skaret var dypere og villere enn vi hadde tenkt oss. Etter å ha klatret så vi trodde vi var nede, brakk det av et overhengende stup så vi ikke en gang kunne se bunnen. Det blåste så kraftig at tauet sto rett ut, vi anta ikke om det rakk ned. På motsatt side en like bratt vegg - bare 5 meter unna. Vanskelig med feste for rapellen, bare løse blokker, ingen bolteriss. Til slutt fikk jeg hamret en sten inn i en sprekk og lagt slynge rundt. I enden av tauet bandt jeg en sten og kjante at den tok bunnen - men nesten hele tauet.

Etter å ha klatret et stykke tilbake og forvisset meg om at det burde være mulig å komme tilbake hvis veien videre var stengt, lot jeg meg gli utfor. En eventyrlig rapell, gule, overhengende vegger tett innpå begge sider.

Det hadde gått mye tid. Mens vi arbeidet oss opp på Pikkelhuen mørknet det til i horisonten. Jeg hadde sett tegn tidligere, men hadde håpet. Nå var det blygrått og blåste iskaldt fra nord. Jeg fikk stadig større anfektelser med tanke på klatringen foran oss og den lange returen og det lille matforrådet. Ble vi overfalt av uvær her oppe, kunne det kreve mer enn vi hadde å ta seg ut. I tillegg til de nevnte bekymringer kom at vi ikke kjente nedturen i nordveggen fra bivuakplassen. Hvis den var umulig, måtte vi opp og over 1. Tvilling igjen, og det ville ta nye 2 dager. Dessuten kommer det til at på Grønland er det ingen som kan hjelpe om noe skjer.

Vi tenkte på Kjells ord om at det eneste verdige resultat av ekspedisjonen er at alle medlemmene vender hjem, minst like sunne og friske som de dro.

Vi regnet med at turen fra det punkt vi sto og opp på Pikkelhuen og tilbake igjen ville ta minst 10 timer. Så lang tid hadde vi ikke på oss om det skulle bli skittvær.

Til slutt tenkte vi enda en gang på henne der hjemme som hadde tillit til at våre avgjørelser også bar preg av forpliktelser utover ekspedisjonen og det egne liv.

Fornuften seiret over drømmen. Vi snudde. To alternativer, hvis uvær, så direkte videre ned. Hvis været holder, så bivuakk og fornyet vurdering i morgen. Ny fenomenal rapell. På nytt måtte vi henge stein i tauet for å kjenne at det rakk ned. Denne gangen var det enda mindre om å gjøre. Vi fant en kortere men vanskeligere vei opp på andre siden og vant tid. Tilbake i bivuakken kl. 23.30. Værutsiktene ikke dårligere.

26/7.

Om morgenen igjen pent vær. Ny vurdering, skulle vi gå mot Pikkelhuen igjen? I tilfelle hadde vi ca. 29 timers marsj foran oss før vi var nede ved teltet. Alt vi hadde å spise: 1/4 blåbær suppe, rosiner, te, noen sukkerbiter, litt havregryn blandet med sukker (fått av Robert).

Mens vi vurderte, så Jack noe ved teltet. Teltet er falt ned tenkte jeg. Kikkert avslørte folk. Ut og inn av teltet. Hvem faen: egnelskmenn, trodde vi lenge, med hunder. Plutselig så Jack telt ved vår gamle leirplass: 2 røde og 1 blå. ^{Våre egner,} ~~Vare egner,~~ det måtte være hendt noe! Kanskje trengte de hjelp. Vi højet og fikk svar, men de fant oss ikke. Selvfølgelig, de hadde sett i dagboken at vi hadde tenkt å traversere Tvillingene. Faen og, at vi ikke hadde rettet det da vi oppdaget at vi ikke fikk med sprit nok og måtte redusere turen.

I teltet fant vi det brevet fra Kjell som står lengre frem og var lykkelige over at ingenting var i veien og at det var naturlige grunner til at de fortsatt var her.

Et veldig måltid ble satt i sving. Først champinjongsuppe blandet med aspargessuppe tilsett buljong og smør, deretter kjøttfarse med ris og carry og til slutt blåbærsuppe blandet med eplesuppe. Etter det var Jack på spygrensen mens jeg fortsatte med finspising av kjeks med honning og marmelade.

Hej Ralph & Jack.

Rinnen ned foran Col d'fantom endte i en spalt - med bro over som var mulig å gå men meget risikabel p.g.a. blå"snø". Vi overnattet deroppe - og returnerte ned til col d'pouille 23/7 og sendte Hasse og Robert videre mot Haabet. P,Å og jeg hjalp til å bære over passet som var meget lett å komme over. Vi har siden vært i leir IV og filmet.

Skulde vært fint å få en tur mot Haabet med dig. Bli i leir IV noen dager. "Gubbarna" har lyst til å komme ned å padle og filme kalvende isfjell. Tørrklatrefilm må tas! ! d.v.s. fotograferingen.

Det kan også gjøres fra Sjøleiren eller hvad synes dere?

Vil dere kontakte oss innen Trappfjell - så snart som mulig.

Jeg synes jeg ser nye varder på Tvillingfjell! !

Hjertlige hilsener

P.Å Kjell Stig

Alt vel her hos oss. Håber dere ikke blev altfor fundersomme over at vi dukket opp. Vi returnerer og venter kontakt.

Hej igjen Kjell.

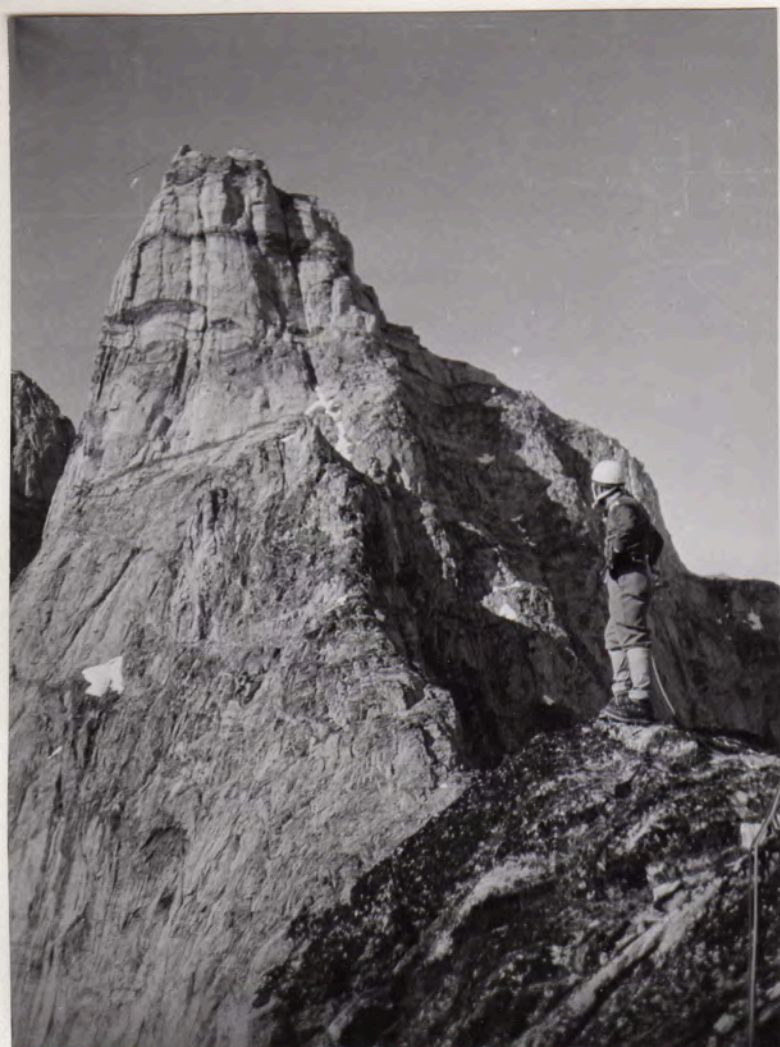
Underveis bestemte vi oss for å starte umiddelbart på Trillingene. Det var klart at det var lovlig lite hvile, men skulle vi rekke over noe, måtte vi kjøre på. Etter å ha spist og pakket litt, startet vi kl. 03.00. Skaren holdt selv om vi var ute i siste liten. Couloiret opp nord for Trillingene begynte å bli bløtt. Det var bratt og langt, og det kjentes at vi hadde en 4-dagers tur i kroppen. Det buttet litt i mot. Likevel var vi oppe couloiret til kl. 5 og bygget en vakker bivuakk i le like under skaret. Der krøp vi i posene og sov noen timer mens solen skinte.

Det ble start igjen kl. 09.00. Vi lot sekkene stå i skaret og tok med en (4 taulengder) topp mellom Trillingene og Tvillingene. Den var så råttent at vi syntes Korthuset var et passende navn. Deretter opp på ryggen mot Trillingene. Her satte vi igjen sekkene for å ta med en topp som lå på forlengden av Trillingryggen vestover. Rapell ned i skaret og 4 taulengder opp. Tilbake igjen til sekkene og opp på nok en topp på ryggen før Trillingene. Det ble vår 3. varde før Trillingene selv. Ryggen var vanvittig opphakkert og tok lang tid. Kl. var blitt 19 før vi sto ved foten av Minstebror. Den var forøvrig slett ikke liten, en 100-meters loddrett og glatt vegg gren mot oss. Jeg har tidligere nevnt at Trillingene er bygget opp av loddrette skiver. Skivene sto på tvers av vår bevegelsesretning og hemmet i høy grad vår fremmarsj. Vi fant det fornuftig å beleire berget med en bivuakk. Mens Jack satte igang koker rekognoserte jeg. Det var to alternativer: enten en riss - følge som førte 2/3 opp den loddrette veggen mot oss, derfra og opp så ut til å måtte gås på inspirasjonen - eller en travers 40 - 50 meter ut i nordveggen til en kamin mellom to av skivene. Jeg så at traversen var mulig, men kunne ikke se kaminen. Denne hadde vi dog sett fra Tvillingene og visste at den førte helt opp til eggen - men også at det var noe is i den. Men heller is fremfor glatt, håpløs vegg. Derfor nordveggen.

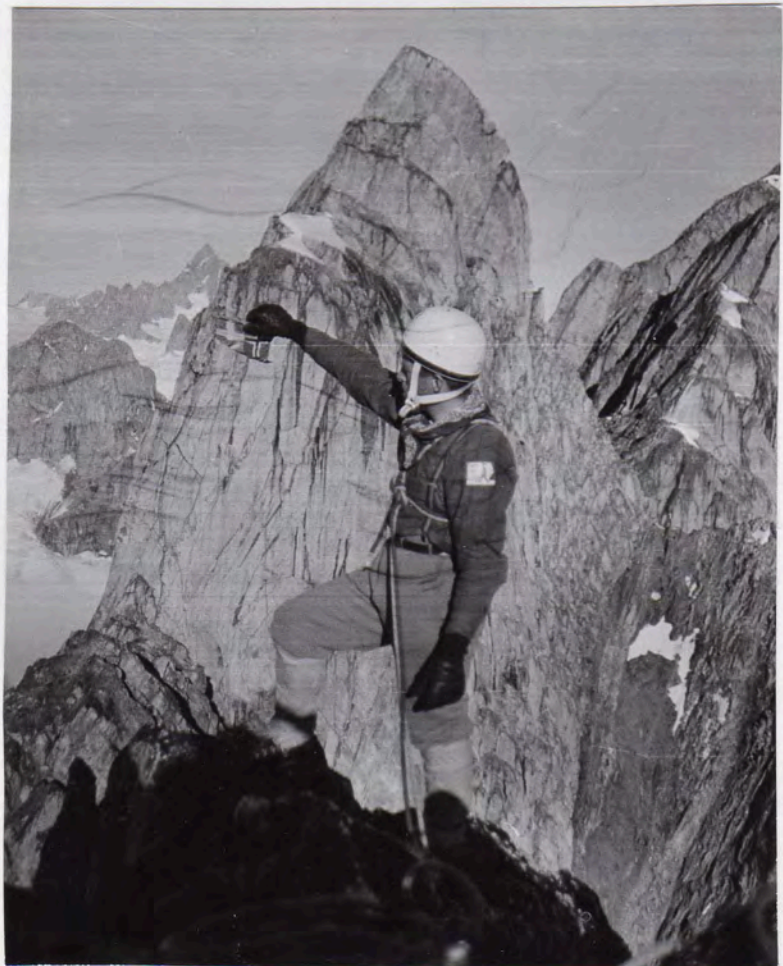
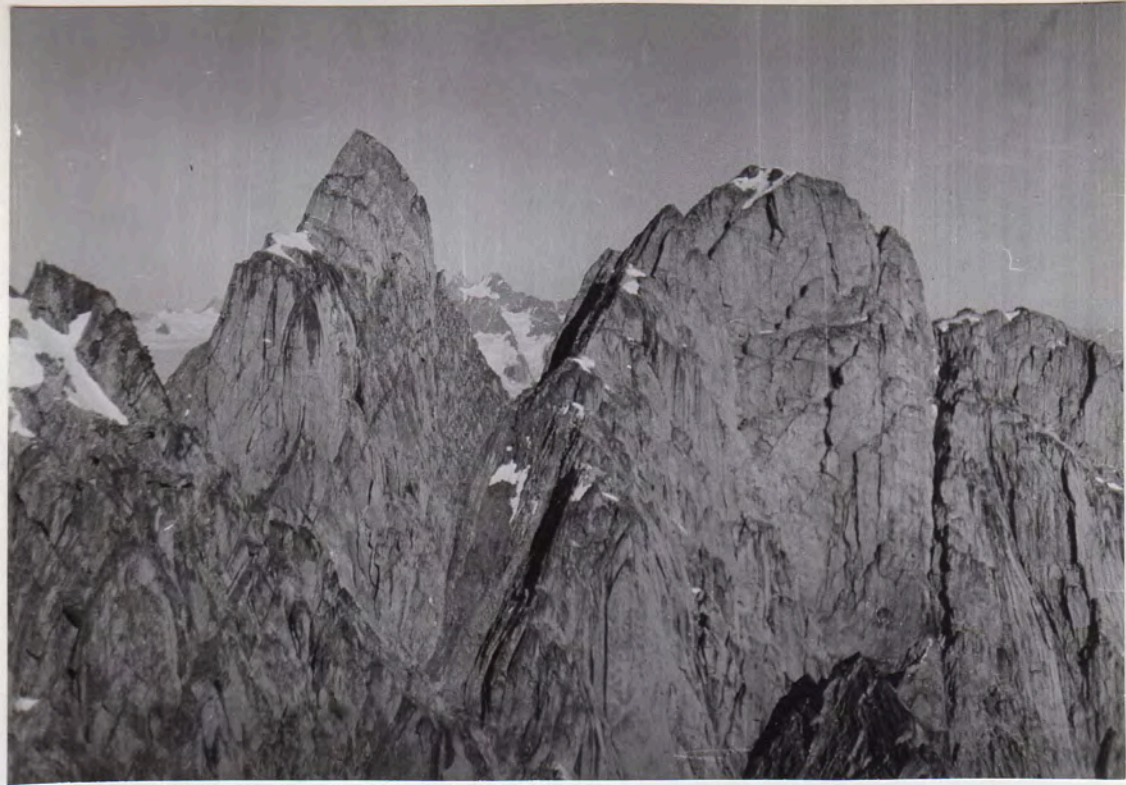

Som vanlig ble bivuakken grundig forberedt. Det ble muret i vater, spedd på med det som fantes av småsten og grus. Deretter tauene spredt ut under vitale deler av kroppen. Så bivuakksekken. Inne i den ryggsekk og klær som underlag for soveposen. Inne i soveposen lå vi med ansiktet utenfor og kokere, mat, sprit og et snødepot innenfor armlengdes rekkevidde.

Maten på slike turer består, som man kanskje har forstått, vesentlig av det flytende slaget.

Dette fordi man skal dekke opp for et stort væsketap og for å få lett fordøyelige saker. Videre er det mest kullhydratrike supper for å skaffe lett tilgjengelig brennstoff. For å dekke saltbehovet hadde vi buljong, salttabletter og en liten rasjon saltede peanuts.

Kl. var ca. 23 da vi gikk til ro.

Frokostsignalet gikk kl. 05.00. Vi ville tidlig avgårde. Det som foresto var utvilsomt vanskelig. Vi håpet å nå ned til teltet på dagen.

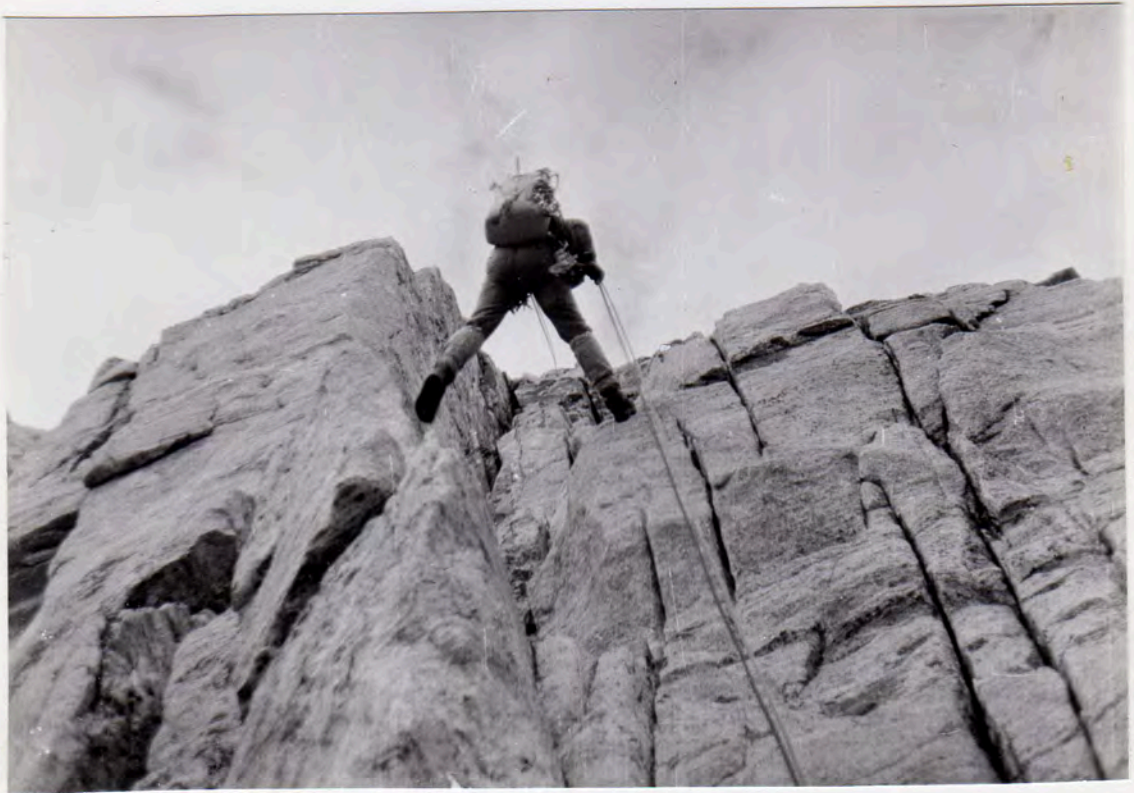
Nordveggen på 1. Tvilling var vanskelig, men den gikk. Det så en stund mørkt ut mens Jack sto og stanget forgjeves oppe under et råttent overheng en halvtimes tid. Men heldigvis fantes det etter nøye leting en travers skrått til høyre gjennom overhenget som løste problemet. Opp mot ryggen så vi at rissene i den andre flanken sannsynligvis hadde latt seg forsere ved å foreta en liten travers ut i nordveggen høyt oppe. Hadde vi visst det, kunne vi kanskje spart en time. Blytung sekkheising tok nesten det som var av saft i armene.

Oppe på ryggen skilte en ny loddrett skive oss fra toppen. På nytt benyttet vi oss av et riss mellom to skiver og nådde endelig den første av våre Trillinger. Den var uten varde, og vi var lykkelige.

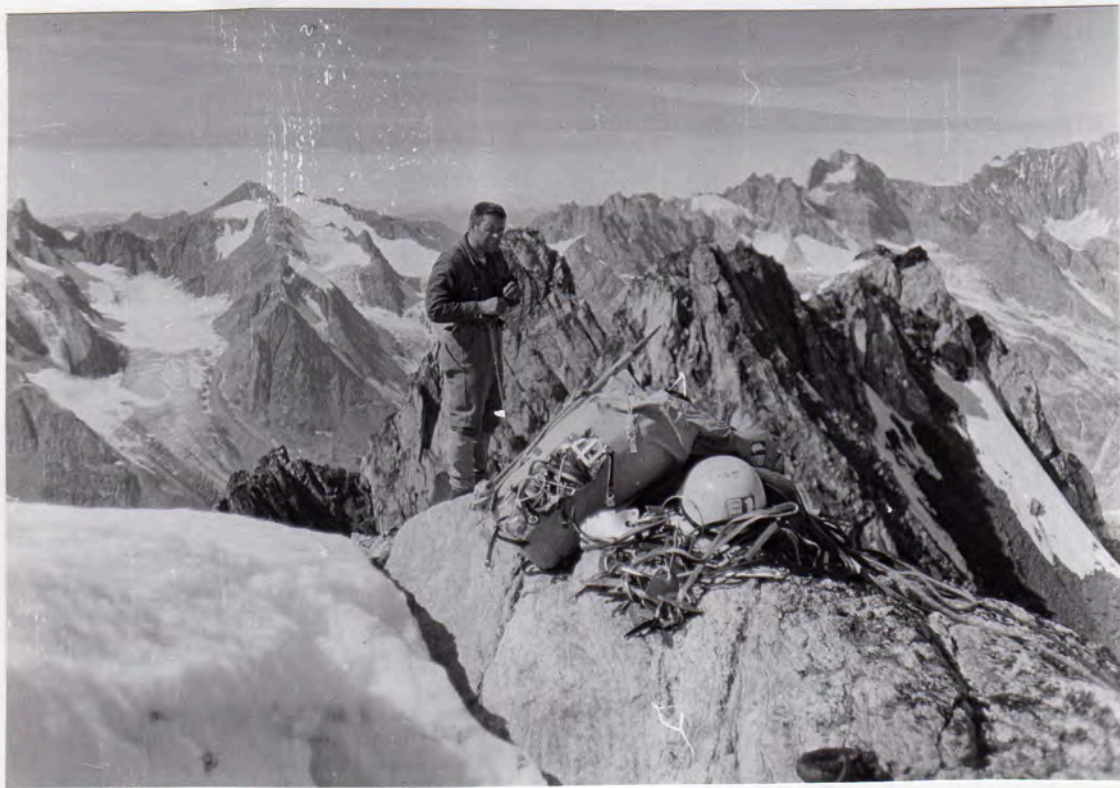

For å nå skaret mot Mellomste måtte vi over flere skiver. Rapell ned loddrett trinn var nødvendig. Så 40-meters rapell ned i skaret. Den låste seg etter at halve tauet var gjennom. Det var tydelig at det var enden av tauet, litt fortykket p.g.a. rapellen, som hadde låst seg i en liten skåre ett eller annet sted over hodene våre. Vi halte og dro - forgjeves.

Dette er klatrernes mareritt. Å gå armgang opp langs et tau som er dratt halvveis gjennom en tauslynge er ikke morsomt. Tauenden kan løsne hvis belastningen eller retningen på tau-draget blir en annen. Tauslyngen som er av nylon skæres i stykker av friksjonsvarmen når rapelltauets dras etter. Selv om ikke hele her var dratt gjennom, var det likevel usikkert. Men uten tau er man hjelpeløs. Jeg bandt meg inn i sekkheisetauet. Det er bare 8 mm og ikke beregnet som sikringstau, men selvfølgelig bedre enn ingenting. Jack tok sikring

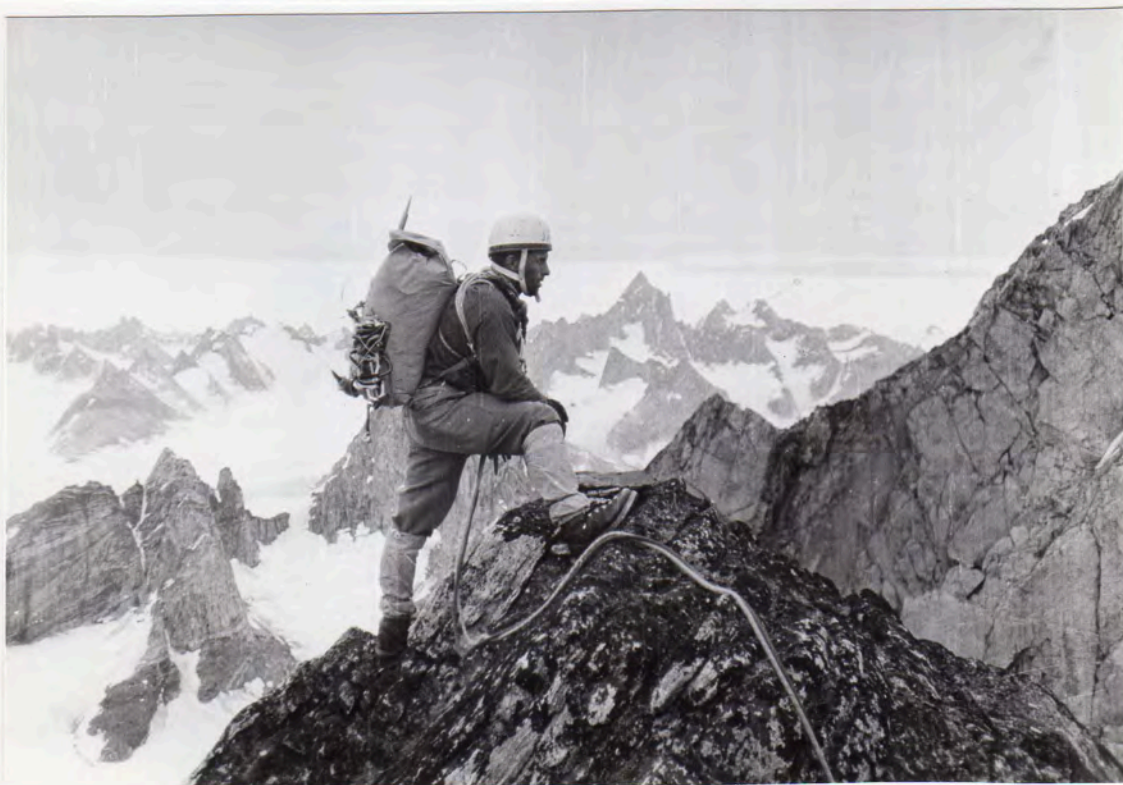
og jeg entret oppover. Med støtte av berg mot fjellet var det ikke altfor tungt. Men det ble betenkelig langt ned, drøye 20 meter, før jeg fant den røde enden av rapelltauet klemt inne i en skåre som vi hadde antatt (siden passet vi på alltid å trekke så den andre enden beveget seg opp). Etter å ha dratt tauet gjennom så på nytt begge ender var nede hos Jack, kunne jeg igjen rapellere. Men hvordan var nå rapellslyngen, etter ny gjennomdraging. Jeg husket hvor lite man behøver å dra to nylontau mot hverandre før de skjæres over. Jeg ropte til Jack og fikk han til å teste tauene nedenfra. De holdt, og jeg seilte ned igjen etter å ha lagt repet bedre til rette. Denne gangen dro vi i den andre enden og det gikk bra.

Opp på Mellomste var lettere. Vi befant oss på nordsiden og kom ~~g~~^oatis opp på første skive-
ryggen. Her bevilget vi oss et måltid suppe før neste skive som også gikk greitt i nordsiden.
Toppskiven måtte vi slite oss til gjennom et blytungt riss - som vanlig mellom to skiver.
Deretter nok en vanskelig taulengde og toppen var vår.

Det hadde gått greitt hittil. Men vi visste at det var her problemene begynte. Lange
loddrette trinn stengte veien til skaret mellom Mellomste og Største. Hvert av disse, lik-
som nedturen fra Minstebroren ville kreve rapeller som når tauene var dratt etter, var brutte
broer.

Det ble fine, men til dels hårreisende rapeller før vi sto i skaret. Trinnene var loddrette til overhengende og gruelig glatte. Det gikk å fire seg ned så lenge de ikke oversteg 40 meter som var lengden vi kunne fire oss ned i en rapell. Men å komme tilbake i fall vi senere skulle møte uoverstigelige hindringer, ville ha krevet all vår kløkt - og kanskje litt av prestens. Vi hadde selvfølgelig alternativer - som rapeller ned i nord eller sydsiden. Men det var ekstreme nødløsninger, som kanskje ville munne ut i intet.

Et sted på eggen sto vi foran et hakk som var sine 20 meter dypt og 5 meter bredt. På den andre siden fortsatte eggen. Denne hindring ble løst på den måten at jeg rapellerte ned i bunnen, klatret opp på den andre siden og gjorde fast tau der, hvorpå Jack hang seg opp og gled over i taubane. Det siste trinnet falt 100 meter glatt ned i skaret mot Største Trilling. Det var dette vi hadde sett frem til med størst spenning og vært redde for under hele turen. Hvis det ikke gikk å finne hyller og forankring for flere rapeller nedover, ville våre brente broer bli varm aske på våre hoder.

Selve trinnveggen var håpløst glatt. På sydsiden, ganske langt ute mot kanten av veggen skar en kaminrekke følge og ned. Men den munnet ut i et stygt couloir. Mange hundre meter under skarbunnen. Håpet var at vi kunne vri oss ut av denne kaminrekken og komme inn mot skaret. Den første rapellen førte i fri luft ned gjennom en veldig, overhengende kamin, hvor de buete veggene lukket seg over oss som i en katedral. Den neste førte oss til en avsats ute mot kanten av det loddrette stupet. Og den tredje fikk vi vridd inn og landet i skaret som vi hadde håpet.

Dermed var den kanskje mest avgjørende etappe unnagjort. Riktignok sto veggen på Store Trilling igjen, og den kunne bli for mye for oss. Og de siste rapeller hadde brutt enhver forbindelse bakover. Men fra skaret løper et iscouloir ned nordsiden som jeg hadde sett nede fra breen og mente skulle gå an å fire seg ned i nødsfall.

Kl. var blitt 20 og det var skynt i skaret. Fra kanten av det siste stupet hadde vi rekognosert veggen opp på Store Trilling. Vi hadde sett to alternativer, enten en kaminrekke til venstre i veggen, eller opp noen v~~a~~e formasjoner midt i den loddrette veggen. Vi håpet mest på kaminrekken. Den var raskt rekognosert og avvist. For det første var den isfylt og dryppende, for det andre var det umulig å komme inn i den.

Tilbake midt i veggen. Etter et par meget delikate taulengder løste det seg opp og gikk lettere opp mot noen store hylleformasjoner. Her hadde vi igjen to alternativer: enten inn i den samme kaminrekken til venstre, eller følge hylleformasjonene helt over i høyre side av veggen hvor vi hadde sett en annen kamin. Det var bare det aber at hylleformasjonen så ut til å være brutt noen avgjørende meter.

Den venstre kaminen var igjen grei. Den var fortsatt isfylt og fortsatt umulig å få adgang til. Mot høyre mot høyre. Lykkens gudinne smilte og se, der var det en smal hylle over de avgjørende metre som det ikke hadde vært mulig å se på avstand. Like bort til den høyre kaminen kunne vi gå. Denne var bratt, men ikke umulig. Vel oppe hadde jeg en god følelse av at nå var det ikke flere hindringer på denne Trillingen. Etter noen små hammere og overordentlig råtne gjel, kunne vi sette fot på toppen kl. 23. Fullkommen lykke - ingen varde. Vi bygget den 6. på denne turen som allerede syntes oss enestående. Like under toppen fant vi en vidunderlig bivuakkplass. Naturen hadde med utrettelig flid malt sønder den harde sten og samlet den silkemyke grus til en seng på 2 x 2 meter. Det

var bare å jevne den til med foten og gjedde den med noen solide blokker, og vi hadde et slott på toppen av vårt fjell.

30/7. Lørdag.

Vi hadde mer mat med denne gangen og kunne tillate oss hel porsjon suppe om morgenen den 4. dag. Det smakte, for vi hadde sett at nedstigningen ville bli lang og komplisert. Vi hadde tidligere sett at Store Trilling på sin brede rygg bar en for topp som avgjort skilte seg så mye ut fra sine omgivelser i høyde og bredde at den måtte karakteriseres som egen topp. For å leve opp til eventyrets klassiske "7 i en smekk", bestemte vi oss for å ta med den også.

Det ble en strevsom dag for slitne karer. Vel var den spennende del av turen over. Men lange og forviklede nedstigninger krever årvåkenhet om man vil slippe like lange oppstigninger fordi man har gått ned noen hundre meter langs gal rygg. Og det er lett nok å miste oversikten selv når man er opplagt.

Det gikk bra. Vi kom opp på 007 (Agenten) og vi fant en vei ned. Kanskje ikke den letteste, men til gjengjeld kanskje den råtteste.

Teltet ble nådd kl. 21 i en miserabel forfatning. Teltet altså. Det lå langflat som en solbrent brunette på badestranden. Vi flyttet like godt hele stasen og bygget på ny og bedre grunn. Deretter ble "Det Store Måltidet" satt igang.

31/7. Søndag.

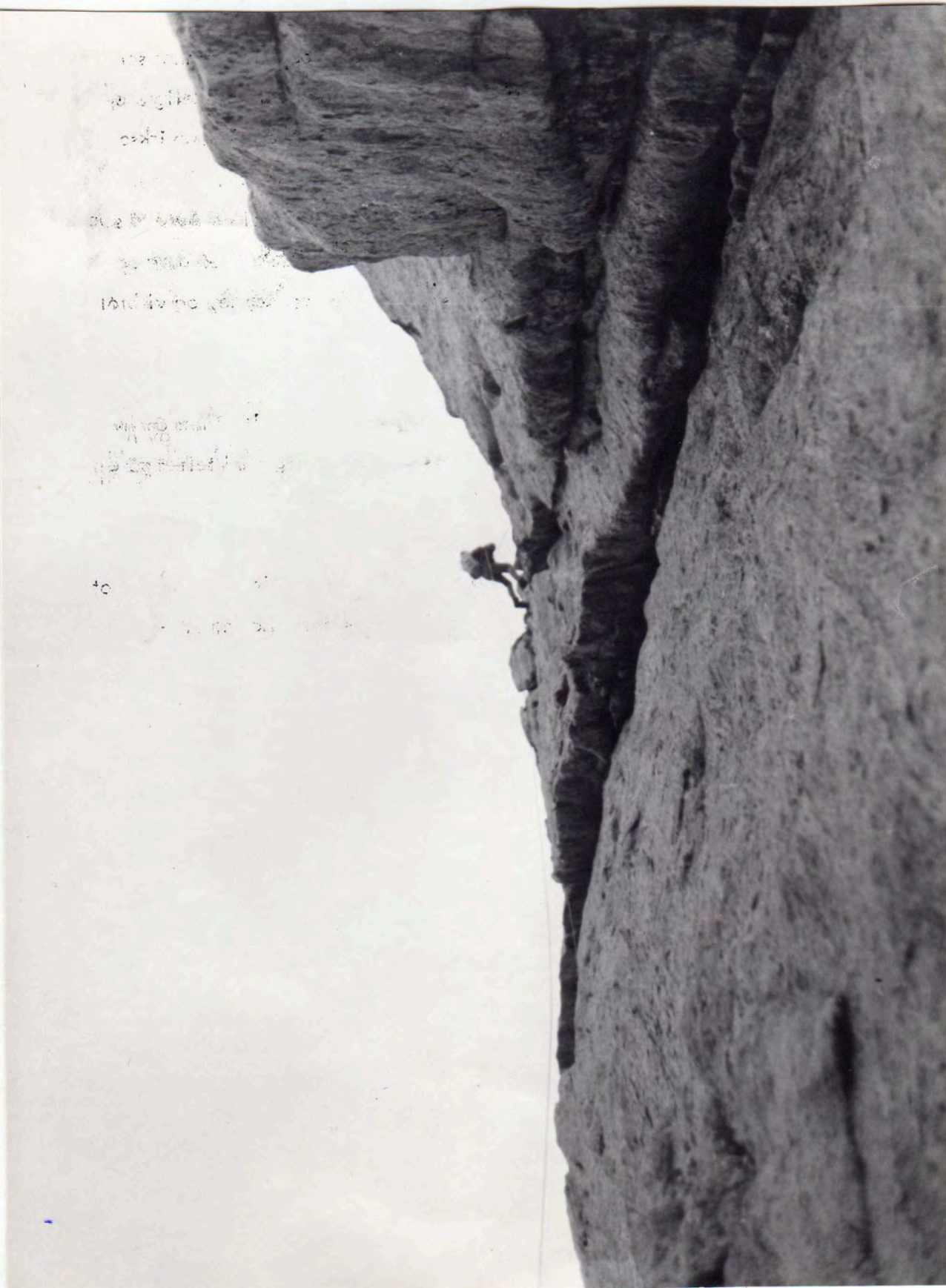
Hvile-, spise-, prompe- og skrivedag. Vi har bestemt oss for å starte i natt på nærmeste toppene på ryggen øst for oss for å filme og passere 10 i antall nybestigninger her i området. Imorgen 1/8 må vi tenke på oppbruddet. Hasse og Robert skal jo møtes i leir IV 2/8.

Innskudd. Jack var jævla slapp opp couloiret før Trillingene. Kan det skyldes at vi satt 6 mann og kokte teltet om kvelden i leir 42, eller skyldes det tretthet fra forrige tur?

1/8. Mandag. "Dusinet fullt"

Etter å ha "slitt" oss til 3 timers søvn brøyt vi oss opp kl. 03.00, men halvøde enn

mennesker, for å fylle dusinet. Med de 7 vi slo i ett smekk hadde vi 9 topper og manglet ⁶⁴ 3 på tylften. Disse 3 hadde vi like over hodene på oss som kaker på et fat.

Det gikk å gå, men det var tydelig at det var på reserven. Den oppmerksomhet som kreves for å gå sikkert i det bratte, råtne terrenget vi har så mye av her, var vanskelig å oppdrive. Jack hadde småplunder med magen og varmen var nesten utholdelig. Tankevirksomheten var langsom. Det viser følgende utdrag av en dialog på toppen av nr. 11. Ralph: "Vi har to supper - champignon og eplesuppe. Hvilke vil du ha hvis vi skal ha bare ei suppe?" Jack: "Champignon". Ralph: "Og hvis vi skal ha to supper?" Jack: "La meg se" Det gikk sekunder før spørsmålets idiotiske karakter gikk opp for oss begge, og vi brølte av latter.

Kl. ble nærmere 15 før vi hadde tellet til tolv. Det hadde kostet oss 10 timer av hviledagen. Nå var lykkens beger fylt, og vi skled ned et langt isfelt og var i teltet på en halvtime.

Her har vi spist og hvilt litt. Planen er å starte opp kl. 24, bryte leir og begi oss mot leir IV for å møte Hasse og Robert. Sammen vil vi så sette kursen mot havet - talatta som Høygaard-Mehren (bl.a.) skrek.

Den store møtedagen. Jack og jeg brøt leir kl. 00.30 etter 2.5 timers søvn - det har blitt lite av det en tid nå. Pulkene ble dratt i retning sjøen og gjensatt. Selv dro vi til det avtalte møtested, leir IV, hvor vi var 06.00. Ingen H og R. De er i skrivende stund, 16.00, ikke kommet. Jack har tapt en gjettekonkurranse. Han mente de ville komme idag morges før kl. 10.00, mens jeg mener de kommer tidligst i kveld.

Jack blander sammen norsk og svensk. For en stund siden meldte han, jeg blir ikke "hulten" av all denne liggingen (sulten - hungrig). Tidligere har han blandet sammen finne - hitta, en pussig kombinasjon.

Tanker under pulkevandring

Mens man går og rusler bak i tauet og bare stirrer sløvt på ryggen til mannen foran eller

på sporene bak han, vandrer tankene. En kveld Jack og jeg ruslet over mot angrepsleiren, det var kvelden før start på Pikkelhuetraversen, kretset jeg omkring problemet ansvar. Jeg tenker på det ansvarskompleks som den enkelte har som ekspedisjonsdeltager, som familie-medlem, som ærgjerrig klatrer. Det slo meg den forskjell som var skjedd med meg selv etter at jeg var blitt mann og far. Tidligere var kravet om å overleve en selvfølgelighet som jeg sjelden berørte eksplisitt. Det inngikk i alle mine handlinger, men jeg kan ikke huske at jeg overfor meg selv understreket det overfor eller under større oppgaver som f.eks. Tirich Mir ekspedisjonen. Der formulerte lederen, Arne Næss, vår ekspedisjons-filosofi slik: Ekspedisjonen må anses som komplett mislykket om vi når toppen men det skjer noe med ett av medlemmene. Dermed var det klart. Jeg handlet, tror jeg, stort sett overensstemmende med det, og funderte ikke mer over det.

Denne gang har også lederen, Kjell Friis Baastad formulert det samme kravet (og selvfølgelig, som Næss, ekspedisjonens krav til prestasjoner - dette er et kapittel for seg: kravene kan komme i opposisjon - hvorledes skal man opptre for å fylle begge best?): Men denne gangen har jeg fundert mer over de sosiale krav. Tidligere, i begynnelsen av 20-årene hadde jeg den noe umodne oppfatning at jeg sto til ansvar for mitt liv bare for meg selv, og at jeg - om jeg anså livet for komplett verd det, kunne sette det inn overfor en oppgave. Nå har jeg tenkt mye mer på de bånd jeg har knyttet, uovergerlig mest på kone og barn. Og det står klinkende klart at alle andre mål må underordnes det ene: å komme hel hjem. På bakgrunn av disse tanker har jeg fundert over den beste ekspedisjonsalder og forstår nå bedre hvorfor denne ligger omkring eller i overkant av 30. Å delta på ekspedisjon i litt større målestokk forlanger en modenhet og en klarhet i målsetting og motivering som en yngre mann sjelden klarer å erverve seg. Her ligger kanskje noe av forklaringen på hvorfor de amerikanske astronautene nesten uten unntak er midt i 30-årene og familiefedre.

0.	23.30	0,5
0.	24.00	24
1.	24.00	20
2.	24.00	16
3.	16.00	

3 vinnor
 12 rapeller
 (ingen löste)

Grad IV

totalt 64

2 nybet, 1 amulet
 33 bl. t-a
 42 taml. per III ell.
 med frank. mer

<u>ullingene</u>		
0.	0300	21
0.	24.00	24
1.	24.00	20
2.	24.00	20
3.	91.00	21
totalt	<u>66</u>	

13 bisoverakker
 15 rapeller
 (1 löste sig)
 7 førstebest.

36 bl. t-a

8
 2
 7
 2
 3
 3
 6
 9
 2
 47

Grad V

47 taml. per III ell.
 i sin had frank.